

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.**

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του πτυχίου Κοινωνικής Εργασίας

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ:

ΜΑΡΚΑΚΗ ΣΤΕΦΑΝΙΑ
ΜΑΥΡΙΓΙΑΝΝΑΚΗ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΑΡΚΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2022

ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Οι υπογράφουσες φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας
του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστήμιου

Μαρκάκη Στεφανία

Μαυριγιαννάκη

Εμμανουέλα

δηλώνουμε υπεύθυνα ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο:
**«ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗΝ
ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ»**

είναι στο σύνολό της προϊόν δικής μας δουλειάς και ότι όλες οι πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί αναφέρονται πλήρως. Επίσης δηλώνουμε ότι δεν αποτελεί προϊόν οποιασδήποτε εξωτερικής μη αδειοδοτημένης βοήθειας και ότι δεν έχει υποβληθεί σε οποιοδήποτε ίδρυμα ή οργανισμό προς αξιολόγηση, ούτε έχει δημοσιευθεί στο παρελθόν μέρος αυτής ή στο σύνολό της.

Μαρκάκη Στεφανία
(υπογραφή)

Μαυριγιαννάκη Εμμανουέλα
(υπογραφή)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αρχικά, με την ολοκλήρωση της πτυχιακής θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον επιβλέποντα καθηγητή μας, τον κ. Μαρκάκη Γεώργιο για την πολύτιμη συνεργασία, αρωγή και στήριξη και που μας προσέφερε. Μέσω των παρεμβάσεων, της πείρας και της καθοδήγησης της συνέβαλλε σημαντικά στην ορθή συγγραφή της εργασίας μας. Επιπροσθέτως, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά τους συμμετέχοντες στην έρευνα για τη θετική τους ανταπόκριση να συμμετέχουν, για τη διάθεση του χρόνου καθώς και για την εμπιστοσύνη τους που μοιράστηκαν μαζί μας τις αντιλήψεις τους περί του θέματος. Τέλος, ευχαριστούμε τις οικογένειες μας, για την στήριξη που λάβαμε. Η συμπαράσταση και η κατανόηση που μας έδειξαν, έπαιξαν μεγάλο ρόλο στην εκπόνηση της μελέτης αυτής.

ΔΗΛΩΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Copyright@ 2022 Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΣΕΥ, ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ.

<https://www.hmu.gr/sw/el>

Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης Π.Ε. αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία των συγγραφέων, του επιβλέποντα καθηγητή και του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας και προστατεύονται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι η μελέτη και καταγραφή των στάσεων και αντιλήψεων των γυναικών σχετικά με τη βία των γυναικών. Αναλυτικότερα, η εργασία , πραγματοποιείται σε 6 κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια προσπάθεια εννοιολογικού προσδιορισμού της βίας και τις μορφές αυτής, καθώς και η πλαισίωσή της από θεωρητικές προσεγγίσεις. Στο δεύτερο κεφάλαιο καταγράφεται ένα προφίλ χαρακτηριστικών του θύματος και του δράστη μιας κακοποιητικής σχέσης ενώ στο τρίτο κεφάλαιο αναφέρονται στερεότυπα του φαινομένου. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφερόμαστε στις συνέπειες της κακοποίησης στην πρόληψη και αντιμετώπιση αυτής και στον ρόλο του κοινωνικού λειτουργού.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής παρουσίαση της μεθοδολογίας της έρευνας που χρησιμοποιήθηκε, καθώς αναλύεται η έρευνα τα αποτελέσματα αυτής. Τέλος, η πτυχιακή εργασία ολοκληρώνεται με το έκτο κεφάλαιο στο οποίο αναφέρονται τα συμπεράσματα και η συζήτηση γύρω από αυτή την έρευνα.

Λέξεις Κλειδιά: αντιλήψεις, βία γυναικών, βία , πρόληψη

ABSTRACT

The purpose of this thesis is to study and record women's attitudes and perceptions regarding women's violence. More specifically, the work is realized in 6 chapters. The first chapter attempts a conceptual definition of violence and its forms, as well as its framing by theoretical approaches. In the second chapter, a profile of characteristics of the victim and the perpetrator of an abusive relationship is recorded, while in the third chapter stereotypes of the phenomenon are mentioned. In the fourth chapter we refer to the consequences of abuse in its prevention and treatment and the role of the social worker. The fifth chapter gives an extensive presentation of the methodology of the research used, as the research analyzes its results. Finally, the dissertation concludes with the sixth chapter in which the conclusions and discussion around this research are mentioned.

Keywords: perceptions, violence against women, violence, prevention

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ.....	2
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	3
ΔΗΛΩΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ.....	3
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ABSTRACT.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	8
1.1 Η έννοια των όρων κακοποίηση- βία- επιθετικότητα.....	8
1.2 Ιστορική αναδρομή.....	11
1.3 Μορφές κακοποίησης.....	12
1.4 Επιδημιολογικά στοιχεία για τον ελλαδικό χώρο.....	14
1.5 Διαστάσεις του φαινομένου σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο.....	14
1.6 Νομοθετικό πλαίσιο.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΤΑ ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ	18
2.1 Προφίλ θύτη.....	18
2.2 Το προφίλ του δράστη.....	19
2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τη στάση του θύματος έναντι του δράστη.....	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ	22
3.1 Στερεότυπα της κοινωνίας για τη σχέση άνδρας- γυναίκα.....	22
3.2 Συνειδητοποίηση του προβλήματος.....	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 . ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ	27
4.1 Συνέπειες του φαινομένου.....	27
4.2 Η πρόληψη της κακοποίησης.....	31
4.3 Σχεδιασμός Προγραμμάτων Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Κακοποίησης.....	31
4.4 Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού.....	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	35
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	35
Η ΣΗΜΑΣΙΑ, ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	35
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	38
ΕΙΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	38
1.1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ	38
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	39
ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - ΚΛΙΜΑΚΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ – LIKERT	39

Περιγραφική στατιστική.....	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	60

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κακοποίηση είναι ένα φαινόμενο που έχει κεντρίσει το ενδιαφέρον πολλών ερευνητών. Μάλιστα, τα πολλά διαφορετικά είδη της κακοποίησης ανέδειξαν και τις πολλές πτυχές της. Παρατηρήθηκε πως πολλές συμπεριφορές, οι οποίες κατά το παρελθόν θεωρούνταν αναμενόμενες και φυσιολογικές, πλέον αποτελούν σημάδια κακοποίησης που μπορούν να έχουν μακροπρόθεσμες συνέπειες στην σωματική και ψυχική υγεία όχι μόνο του θύματος αλλά και του θύτη. Μία μορφή κακοποίησης με διαχρονική παρουσία είναι αυτή που έχει ως αποδέκτες τις γυναίκες. Είτε αυτή εντάσσεται στα πλαίσια της οικογενειακής κακοποίησης είτε απλά τις θέτει στο επίκεντρο κοινωνικά λόγω φύλου, δημιουργεί μία αίσθηση κατωτερότητας απέναντι στις γυναίκες. Μάλιστα η προσπάθεια καταπολέμησης αυτής της κακοποίησης έχει ρίζες όχι μόνο κοινωνικές, με βάση την ισότητα όλων, αλλά αποτέλεσε και μέρος κινημάτων προς εκσυγχρονισμό της κοινωνίας ως σύνολο.

Όπως γίνεται αντιληπτό, η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να παρουσιάσει το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών. Προς όφελος αυτού του σκοπού πραγματοποιήθηκε τόσο μία βιβλιογραφική ανασκόπηση όσο και μία εμπειρική. Στην βιβλιογραφική ανασκόπηση παρουσιάζονται τέσσερα επιμέρους κεφάλαια. Στο πρώτο εξ αυτών σχολιάζεται ο ορισμός του φαινομένου της κακοποίησης καθώς και η νομοθεσία που έχει ως σκοπό την άμβλυνσή της. Στο δεύτερο δίνονται λεπτομέρειες για τον θύτη και το θύμα ενώ στο επόμενο δεν λείπει η μνεία στα αίτια της κακοποίησης και τα στερεότυπα που εμπλέκονται σε αυτό το φαινόμενο. Στο τέταρτο κεφάλαιο της ανασκόπησης παρουσιάζονται οι συνέπειες της κακοποίησης των γυναικών όπως και λύσεις μαζί με τον ρόλο του κοινωνικού λειτουργού. Στο δεύτερο μέρος της εργασίας, παρουσιάζεται η μεθοδολογία μίας εμπειρικής διερεύνησης, η οποία έχει ως σκοπό να παρουσιάσει τις απόψεις γυναικών γύρω από την κακοποίηση των γυναικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

1.1 Η έννοια των όρων κακοποίηση- βία- επιθετικότητα

Με τη γενικότερη έννοια, ο όρος «κακοποίηση» περιγράφει έναν συγκεκριμένο τύπο σχέσης μεταξύ δύο πραγμάτων. Μια κακοποιητική σχέση είναι εκείνη όπου ένα άτομο κακομεταχειρίζεται ή κάνει κατάχρηση ενός άλλου ατόμου. Ορισμένοι ορισμοί είναι βασικοί και γενικοί: «ένα πρότυπο τακτικής συχνότητας κακοποίησης και βίας ή απειλή βίας, σε μια στενή (αν και όχι απαραίτητα εντός συγκατοίκησης) σχέση». Άλλοι ορισμοί είναι περιεκτικοί και συγκεκριμένοι. Οι πιο περιεκτικοί ορισμοί, αν και διατυπώνονται διαφορετικά, τυπικά διαθέτουν τα ακόλουθα κοινά στοιχεία:

1. ένα μοτίβο καταχρηστικής συμπεριφοράς (σε αντίθεση με ένα μεμονωμένο συμβάν).
2. η καταχρηστική συμπεριφορά περιλαμβάνει έλεγχο, εξαναγκασμό ή/και εξουσία ·
3. η καταχρηστική συμπεριφορά μπορεί να είναι σωματική, σεξουαλική, συναισθηματική, ψυχολογική και/ή οικονομική · και
4. το θύμα της καταχρηστικής συμπεριφοράς είναι ένας στενός σύντροφος ή σύζυγος που συγκατοικεί ή δεν συγκατοικεί. (Bond & Butler, 2013)

Η κακοποίηση μπορεί να προκύψει για πολλούς λόγους και υπάρχουν πολλές θεωρητικές προοπτικές που μπορεί να είναι χρήσιμες για να διευκρινιστεί γιατί έγινε η εν λόγω πράξη. Η φεμινιστική προοπτική πιστεύει ότι οι ρόλοι του φύλου και της οικογένειας δημιουργούν μια κουλτούρα κακοποίησης. Στο επίκεντρο πέρασαν οι ιστορικές και στερεότυπες ιδέες της οικογένειας, με άνδρες, γυναίκες και παιδιά να έχουν καθορισμένους ρόλους. Με άνδρες που έχουν δύναμη και έλεγχο στην προοπτική της κακοποίησης (Bond & Butler, 2013).

Σύμφωνα με τη θεωρία της κοινωνικής ανταλλαγής, η ανθρώπινη αλληλεπίδραση οδηγείται από την επιδίωξη ανταμοιβών και την αποφυγή τιμωριών και δαπανών. Οι Gelles και Cornell υποστηρίζουν ότι η κακοποίηση συμβαίνει όταν το κόστος δεν υπερτερεί των ανταμοιβών. Οι ανταμοιβές σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνουν την αδυναμία αμυντικής σωματικής δράσης από το θύμα, τη μικρή πιθανότητα σύλληψης και φυλάκισης, την διατήρηση της προσωπικής κατάστασης και την συνέχιση της οικιακής συμφωνίας (Milner, 2000).

Η θεωρία της κοινωνικής μάθησης προτείνει ότι οι άνθρωποι μαθαίνουν να είναι βίαιοι ανταμείβονται ή τιμωρούνται αμέσως μετά τη διάπραξη βίαιης συμπεριφοράς, μέσω αυτού που ονομάζεται ενίσχυση και παρακολουθώντας τις εμπειρίες των άλλων, που ονομάζονται μοντέλα. Σύμφωνα με ορισμένους εμπειρογνώμονες, υπάρχει συσχέτιση μεταξύ ατόμων που παρακολουθούν κακοποιητική συμπεριφορά κατά τα προηγούμενα χρόνια της ζωής τους και αυτών που διαπράττουν βία και κακοποίηση αργότερα (Milner, 2000).

Η βία είναι η έκφραση φυσικής ή λεκτικής υπεροχής εναντίον του άλλου, επιτακτική δράση εναντίον της θέλησής του με κίνητρο την πρόκληση πόνου. Η λέξη βία καλύπτει ένα ευρύ φάσμα. Μπορεί να ποικίλλει από μια φυσική διαμάχη μεταξύ δύο όντων, μέχρι ένα μικρό τραυματισμό ή μπορεί να φτάνει μέχρι τον πόλεμο και τη γενοκτονία, όπου εκατομμύρια άνθρωποι μπορεί να πεθάνουν ως αποτέλεσμα (Carlson & Worden, 2005).

Όσον αφορά την καθημερινή μας ζωή, η βία έχει γίνει μια σημαντική πτυχή του τρόπου με τον οποίο συμβαίνουν τα γεγονότα γύρω μας. Η παγκόσμια βία πολέμου και милитарισμού συνδέεται στενά με τη βία που βιώνουν οι άνθρωποι στην προσωπική τους καθημερινή ζωή. Η βία ομαλοποιείται όταν λαμβάνουμε συνεχώς πληροφορίες από τα ΜΜΕ για εγκλήματα και θηριωδίες που συμβαίνουν σε όλο τον κόσμο. Η βία κατά των γυναικών στο σπίτι είναι μια άλλη ανησυχητική επιρροή της βίας στην κοινωνία (Carlson & Worden, 2005).

Η βία μεταξύ των νέων ήταν μια άλλη σημαντική ανησυχία στο πρόσφατο παρελθόν. Οι επίσημες στατιστικές εγκληματικότητας αποκαλύπτουν υψηλά ποσοστά αδικήματος μεταξύ των νέων. Αυτά τα αδικήματα περιλαμβάνουν βιασμό, επίθεση και κλοπή. Περίπου το 34 % όλων των παραβατών που συνελήφθησαν για ποινικά αδικήματα το 2006 ήταν κάτω των είκοσι ενός ετών. Τα άτομα που εκτίθενται στη βία από νεαρή ηλικία γίνονται ιδιαίτερα ευαίσθητα στη βία και μπορεί ακόμη και να καταφύγουν σε τέτοιους τρόπους αργότερα στη ζωή τους. Οι θρησκευτικές και πολιτικές συγκρούσεις έχουν επίσης συχνά οδηγήσει σε βία που οδηγεί στις σοβαρότερες επιπτώσεις που προκαλούν μεγάλη ζημιά στην κοινωνία (Siewet & Flanagan, 2000).

Ως εκ τούτου, η βία είναι κάτι που γεννιέται σε ολόκληρη την κοινωνία με διάφορες μορφές και λειτουργεί ως σοβαρή απειλή για την ειρηνική συνύπαρξη της ανθρωπότητας, είτε σε προσωπικό επίπεδο είτε σε μεγαλύτερο διεθνές επίπεδο. Σε όλη την ιστορία, οι περισσότερες θρησκείες και άτομα όπως ο Μαχάτμα Γκάντι κήρυξαν ότι οι άνθρωποι είναι ικανοί να εξαλείψουν την ατομική βία και να οργανώσουν κοινωνίες με καθαρά μη βίαια μέσα. Ο ίδιος ο Γκάντι έγραψε κάποτε: «Μια κοινωνία οργανωμένη και οργανωμένη με βάση την πλήρη μη βία θα ήταν η πιο αγνή αναρχία». Αυτό δείχνει ξεκάθαρα ότι η βία αποτελούσε πάντα σημαντικό μέλημα από τους ιστορικούς χρόνους και συνεχίζει να είναι μία στον σημερινό κόσμο (Siewet & Flanagan, 2000).

Η επιθετικότητα είναι μια συμπεριφορά δυναμική, εχθρική ή επιθετική. Μπορεί να έχει είτε μορφή αντιποίνων είτε να μην έχει κίνητρα. Σε μελέτες επιστημονικής συμπεριφοράς είναι γνωστό ως πρόθεση πρόκλησης βλάβης ή εμφάνισης κοινωνικής κυριαρχίας. Η επιθετικότητα μπορεί να αποδειχθεί ως φυσική, λεκτική ή μη λεκτική (Slep, Heyman, & Snarr, 2011).

Η σωματική βία από εφήβους και νέους ενήλικες αποτελεί σημαντικό σημείο ανησυχίας στις κοινωνίες σήμερα. Τα τελευταία 40 χρόνια, πολλές μελέτες έχουν προσπαθήσει να δείξουν πόσα παιχνιδιάρικα, ανέμελα παιδιά μετατρέπονται σε βίαιους νεαρούς παραβάτες. Πολλές από αυτές τις μελέτες έχουν δείξει ότι οφείλεται σε κακή γονική επίβλεψη, διάλυση της οικογένειας, αρνητικές επιρροές από συνομηλίκους και φτώχεια. Τα αγόρια είναι τα περισσότερα πιθανό να συλληφθούν για βίαια εγκλήματα (Slep, Heyman, & Snarr, 2011).

Η βασική εξήγηση για τη βίαιη συμπεριφορά ήταν εδώ και πολύ καιρό η εξής: «οι επιθετικές και βίαιες συμπεριφορές είναι μαθημένες απαντήσεις στην απογοήτευση, Μπορούν επίσης να θεωρηθούν ως όργανα για την επίτευξη στόχων καθώς η ανάλογη μάθηση πραγματοποιείται με την παρατήρηση μοντέλων τέτοιας συμπεριφοράς. Τέτοια μοντέλα μπορεί να παρατηρηθούν στην οικογένεια, μεταξύ συνομηλίκων, αλλού στη γειτονιά, μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης ή σε βίαιη πορνογραφία ».

Οι περισσότερες από τις προηγούμενες έρευνες για την επιθετικότητα επικεντρώθηκαν κυρίως σε εφήβους και ενήλικες. Ένα απροσδόκητο εύρημα σε πολλά από τα τεστ που περιελάμβαναν παιδιά δημοτικού σχολείου διαπίστωσε ότι η συχνότητα της σωματικής επιθετικότητας των παιδιών μειώθηκε από τη στιγμή που ξεκίνησαν το σχολείο, μέχρι το τέλος του λυκείου. Αυτά τα αποτελέσματα ήταν τα ίδια για αγόρια και κορίτσια, αν και τα κορίτσια εμφάνισαν χαμηλότερες συχνότητες σωματικής επιθετικότητας. Αυτές οι παρατηρήσεις παρατηρήθηκαν τη δεκαετία του 1980 και του 1990 στον Καναδά, τη Νέα Ζηλανδία και τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου το ποσοστό ανθρωποκτονιών αυξανόταν (Archer, 2001).

Διαχρονικές μελέτες μέχρι την εφηβεία διαπίστωσαν ότι η προσχολική ηλικία είναι μια ευαίσθητη περίοδος για να μάθουν τα παιδιά πώς να ρυθμίζουν τη σωματική επιθετικότητα. Μελέτες δείχνουν ότι μόνο το 5% -10% των παιδιών που συνεχίζουν να επιδεικνύουν υψηλά επίπεδα επιθετικότητας διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να ασκήσουν σωματική βία κατά την εφηβεία. Μερικοί πιστεύουν ότι τα παιδιά δεν χρειάζεται να τηρούν μοντέλα επιθετικότητας για να ξεκινήσουν τη χρήση της. Το 1972, ο Ντόναλντ Χεμπ, πατέρας της σύγχρονης ψυχολογίας, σημείωσε ότι τα παιδιά δεν χρειάζεται να μάθουν πώς να έχουν θυμό (Archer, 2001).

Η κατάχρηση αλκοόλ έχει συνδεθεί με πολλούς τύπους επιθετικότητας. Τα ερευνητικά στοιχεία υποστηρίζουν ότι ο ρόλος στην υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ μπορεί να προωθήσει αυξημένο κίνδυνο επιθετικής συμπεριφοράς και βίαιου εγκλήματος. Μια εξήγηση αυτής της συμπεριφοράς είναι ότι το αλκοόλ μειώνει το άγχος, αυξάνει την ανάληψη κινδύνου, αυξάνει τη συναισθηματικότητα και την εξασθενημένη γνωστική λειτουργία. Η προσωπικότητα ενός ατόμου μπορεί επίσης να παίξει ρόλο

στην ενισχυμένη επιθετικότητα. Εάν ένα άτομο είναι φυσικά επιθετικό, η κατανάλωση αλκοόλ μπορεί να ενισχύσει την προσωπικότητά του/της (Zhang, Welte, & Wiczorek, 2002).

Οι S. Wells και K. Graham ανέλυσαν τις απαντήσεις της έρευνας για να διαπιστώσουν εάν η επιθετικότητα σχετίζεται περισσότερο με την κατανάλωση αλκοόλ ή τη μη κατανάλωση αλκοόλ. Διαπίστωσαν ότι η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ σχετίζεται με επιθετικότητα, ενώ ήταν λιγότερο έντονη χωρίς το αλκοόλ. Οι ερευνητές εξέτασαν επίσης τη σχέση μεταξύ του αλκοόλ, του επιπέδου μέθης και της σοβαρότητας της επιθετικότητας. Μελέτες έδειξαν ότι η επιθετικότητα που είχε ως αποτέλεσμα τραυματισμό ήταν πιο πιθανή όταν εμπλέκεται αλκοόλ. Μια μελέτη σε ένα μπαρ έδειξε ότι η συσχέτιση μεταξύ του επιπέδου μέθης και της σοβαρότητας της επιθετικότητας ήταν ιδιαίτερα υψηλή (Zhang, Welte, & Wiczorek, 2002).

Δύο υπότυποι επιθετικότητας έχουν εντοπιστεί από τους ερευνητές: ο αντιδραστικός και ο προδραστικός. Η αντιδραστική επιθετικότητα είναι γνωστή ως παρορμητική και χαρακτηρίζεται από οργή και αντίποινα. Η προληπτική επιθετικότητα είναι όταν η πράξη λαμβάνει χώρα χωρίς ερέθισμα μέσω σκέψης και οργάνωσης. Ένα παράδειγμα προληπτικής επιθετικότητας μπορεί να είναι ένα παράδειγμα καταδίωξης, σεξουαλικού αρπακτικού ή δολοφονίας προ μελετημένης (Archer, 2001).

Μια μορφή επιθετικότητας που εμφανίζεται στα μέσα ενημέρωσης είναι η σεξουαλική επιθετικότητα. Σε πρώιμες μελέτες μέχρι το 1967, οι ερευνητές εντόπισαν άντρες φοιτητές που παραδέχθηκαν ότι ήρθαν σε επαφή με γυναίκες παρά τις επιθυμίες τους μέσω λεκτικού εξαναγκασμού, σωματικής βίας και κατανάλωσης αλκοόλ. Στις πρώτες μελέτες, το 25% των ανδρών που συμμετείχαν στην έρευνα ανέφεραν ότι είχαν εξαναγκάσει μια γυναίκα να κάνει κάποια μορφή σεξουαλικής επαφής παρά τη θέλησή τους. Οι περισσότερες αναφορές αφορούσαν φίλες, περιστασιακά ραντεβού και συνεργάτες. Μελέτες έχουν επίσης δείξει ότι οι περισσότεροι άνδρες που έχουν διαπράξει τέτοιου είδους πράξεις δεν εμπιστεύονται τις γυναίκες, θυμώνουν εύκολα με αυτές ή έχουν απόψεις για σχέσεις που τους διαφοροποιούν από τους άλλους άνδρες. Μερικοί μάλιστα το θεωρούν ένα παιχνίδι που πρέπει να κερδηθεί (Archer, 2001)

1.2 Ιστορική αναδρομή

Το ζήτημα της βίας, ιδιαίτερα της βίας κατά των γυναικών συζύγων, ήταν ένα θέμα κοινωνικής ανησυχίας που χρονολογείται από τον νόμο του πρώτου γάμου που θεσπίστηκε από τον Ρωμόλο το 75 π.Χ. Σε αυτό το νόμο το μέλημα δεν ήταν η πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας, αλλά μάλλον το αντίθετο. Η κοινή γνώμη ήταν υπέρ του «ξυλοδαρμού της συζύγου» - νομικά και θεσμικά - μια συνθήκη που υπήρχε στις αρχές του εικοστού αιώνα. Το αγγλικό κοινό δίκαιο, μέχρι τα τέλη του δέκατου ένατου

αιώνα, «δόμησε το γάμο για να δώσει στον σύζυγο υπεροχή έναντι της γυναίκας του στις περισσότερες πτυχές της σχέσης» (Ellemers, 2018).

Αυτή η «εγκεκριμένη ανωτερότητα» έδωσε στον σύζυγο το δικαίωμα «να διατάξει την υπακοή της γυναίκας του και να την υποβάλει σε σωματική τιμωρία ή «τιμωρία» εάν αγηφούσε την εξουσία του». Στις αρχές του εικοστού αιώνα κάθε κοινωνία του σύγχρονου κόσμου μάρτυρας της κατάργησης των νόμων που συγχωρούσαν ειδικά τον έλεγχο και τη βία. Ωστόσο, οι νόμοι δεν αντικαταστάθηκαν από κώδικες που προστάτευαν τα θύματα από την κακοποίηση. Αντίθετα, το «συζυγικό απόρρητο» έγινε το πρότυπο. Ουσιαστικά, η κακοποίηση θεωρούνταν οικογενειακό πρόβλημα και όχι πρόβλημα στο οποίο η κοινωνία είχε συμφέρον (Ellemers, 2018).

Μόνο όταν ξεκίνησε το φεμινιστικό κίνημα στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και του 1970, παρουσιάστηκε το ενδιαφέρον του κοινού για την ενδοοικογενειακή βία. Με μικρή δημόσια ή ιδιωτική χρηματοδότηση, φεμινίστριες ακτιβίστριες δημιούργησαν καταφύγια για γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας. Πίεσαν επίσης για νόμους που να τιμωρούν τους παραβάτες και προώθησαν την εκπαίδευση κοινωνικών λειτουργών και άλλων επαγγελματιών για την αναγνώριση της ενδοοικογενειακής βίας και τη θεραπεία των θυμάτων της. Από αυτές τις ταπεινές απαρχές, τα τελευταία τριάντα και πλέον χρόνια, η ευαισθητοποίηση του κοινού έχει ενισχυθεί δραματικά, αυξάνονται τα ποσά δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης που διατίθενται για καταφύγια, οι νόμοι για την ενδοοικογενειακή βία έχουν ενισχυθεί και οι κοινωνικοί λειτουργοί και άλλοι επαγγελματίες (π.χ. σχολικό προσωπικό, επαγγελματίες υγείας, αστυνομικοί) έχουν εκπαιδευτεί να αναγνωρίζουν σημάδια και να παρέχουν θεραπεία σε όσους επηρεάζονται από την ενδοοικογενειακή βία (Talbot, 2008).

Σήμερα, στα πρώτα χρόνια της νέας χιλιετίας, ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνία βλέπει την ενδοοικογενειακή βία συνεχίζει να εξελίσσεται. Η σωματική κακοποίηση των συζύγων ήταν το αρχικό επίκεντρο των πρωτοβουλιών παρέμβασης. Με βάση την έρευνα, η σεξουαλική, συναισθηματική, ψυχολογική και οικονομική κακοποίηση έχουν προστεθεί στη σωματική κακοποίηση ως είδη ενδοοικογενειακής βίας. Και, πολλοί ορισμοί των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας περιλαμβάνουν πλέον, εκτός από τις συζύγους, τους συζύγους και τους οικιακούς συντρόφους του ίδιου ή διαφορετικού φύλου. Όλο και περισσότερο, επίσης, τα παιδιά στην οικογενειακή διεύθετηση περιλαμβάνονται ως θύματα ενδοοικογενειακής βίας (Talbot, 2008).

1.3 Μορφές κακοποίησης

Είναι δυνατοί διάφοροι τύποι κακοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της κακοποίησης του εαυτού και της κακοποίησης άλλων. Από πρακτική και κοινωνική άποψη, η κακοποίηση που βλέπτει άλλους ανθρώπους ή ζώα είναι χειρότερη από την κακοποίηση που προορίζεται για τον εαυτό. Εάν οι άνθρωποι

θέλουν να κακομεταχειριστούν τον εαυτό τους ή κάποιο άψυχο πράγμα που κατέχουν, βλάπτουν κυρίως τον εαυτό τους. Εάν, ωστόσο, επιλέξουν να κακομεταχειριστούν ένα ον (άτομο ή ζώο που μπορεί να αισθανθεί πόνο) με παρόμοιο τρόπο, καταλήγουν να βλάπτουν αυτό το ον. Η δεύτερη αυτή πράξη παραβιάζει ένα «κοινωνικό συμβόλαιο» βασισμένο σε μια κοινή κατανόηση, που προέρχεται από διάφορες θρησκευτικές, ηθικές και κυβερνητικές αρχές και παραδόσεις, που τηρούν την ιδέα ότι τα ανθρώπινα όντα δεν είναι πράγματα που πρέπει να ανήκουν σε κάποιον και άρα να κυριαρχούνται από αυτόν, αλλά είναι όντα με έμφυτα δικαιώματα και αξία ως ανεξάρτητα πλάσματα που είναι όλοι περίπου ίσοι (Fisher & Regan, 2006).

Τέτοια πρότυπα βοηθούν στην προστασία των ανθρώπων από αυθαίρετη κακοποίηση από ανθρώπους που είναι πιο ισχυροί από τους άλλους. Εάν είναι εντάξει για ένα ισχυρό άτομο να κακομεταχειρίζεται έναν σχετικά ασθενέστερο "μόνο και μόνο" επειδή είναι ισχυρός, τότε είναι εξίσου εντάξει για ένα ακόμη ισχυρότερο άτομο να κακομεταχειρίζεται αυτόν τον κακοποιό. Δεν θα τελειώσει η βία κάτω από ένα τέτοιο σενάριο. Επιμένοντας στη σχετική ισότητα και δικαιώματα όλων των όντων (ακόμη και για τα ζώα), κανένα ον δεν έχει το δικαίωμα να κακομεταχειριστεί κάποιο άλλο, και η καταχρηστική βία ελαχιστοποιείται. Αυτό το «κοινωνικό συμβόλαιο» είναι ένα σημαντικό μέρος της βάσης του ίδιου του πολιτισμού (Fisher & Regan, 2006).

Οι κακοποιητικές ενέργειες που κάνει ένα άτομο έναντι του άλλου έχουν γενικά σκοπό να ελέγξουν το θύμα ή να κάνουν το θύμα να υποταχθεί στη δύναμη αυτού του κακοποιού. Τέτοιες ενέργειες είναι καταχρηστικές, επειδή είναι αντίθετες με την έννοια της ισότητας της ανθρώπινης αξίας. Με άλλα λόγια δεν είναι ορθό να λέμε ότι ένα άτομο πρέπει να είναι σε θέση να ελέγχει ένα άλλο παρά τη θέληση του θύματος (Bond & Butler, 2013).

Πέρα των παραπάνω, μέσα από την βιβλιογραφία παρουσιάζονται και επιμέρους τύποι κακοποίησης. Μάλιστα οι τύποι αυτοί διαφοροποιούνται ανάλογα με τον τρόπο έκφρασής τους. Ένα πρώτο είδος είναι η σωματική κακοποίηση. Ένας διεθνής ορισμός της σωματικής κακοποίησης έχει δοθεί ως η σκόπιμη χρήση σωματικής βίας εναντίον ενός ατόμου που έχει ως αποτέλεσμα ή έχει μεγαλύτερη πιθανότητα να προκαλέσει βλάβη στην υγεία, την επιβίωση, την ανάπτυξη ή την αξιοπρέπεια του. Αυτή η μορφή βίας περιλαμβάνει χτύπημα, ξυλοδαρμό, κλωτσιά, κούνημα, δάγκωμα, στραγγαλισμό, καύση, κάψιμο, δηλητηρίαση και ασφυξία (Milner, 2000).

Η σεξουαλική κακοποίηση, μία άλλη μορφή, ορίζεται διεθνώς ως η εμπλοκή σεξουαλικής δραστηριότητας ενός ατόμου την οποία το ίδιο δεν κατανοεί πλήρως και δεν είναι σε θέση να δώσει συναίνεση ή για την οποία το άτομο έχει δηλώσει την έντονη αντίθεσή του (Bond & Butler, 2013).

Η παραμέληση είναι η κοινή μορφή κακοποίησης. Η παραμέληση, αφορώντας συνήθως παιδιά, ορίζεται γενικά ως η αδυναμία του γονέα ή άλλου ατόμου που έχει την πλήρη επιμέλεια της ευημερίας του παιδιού να καλύψει τις βασικές ανάγκες του και ένα επαρκές επίπεδο φροντίδας. Οι Kaplan και Labruna (2000) ισχυρίστηκαν ότι η παραμέληση χωρίζεται σε δύο είδη, συνεπώς, σωματική και συναισθηματική. Η σωματική παραμέληση συνεπάγεται τη στέρηση των αναγκών όπως φαγητό, ρούχα, στέγη, επίβλεψη, ιατρική περίθαλψη και εκπαίδευση, ενώ η συναισθηματική παραμέληση είναι η χρόνια αποτυχία των υπευθύνων για την επιμέλεια του παιδιού να προστατεύσουν το παιδί από προφανή σωματικό κίνδυνο ή να παράσχουν φροντίδα όποτε χρειάζεται (Bond & Butler, 2013).

Η συναισθηματική κακοποίηση είναι, σύμφωνα με τον ΠΟΥ και το ISPCAN (2006), τα μεμονωμένα περιστατικά, καθώς και η αποτυχία με την πάροδο του χρόνου από πλευράς γονέα ή συντρόφου ή φίλου να παρέχουν μια κατάλληλη και υποστηρικτική περιβαλλοντική σχέση. Η συναισθηματική κακοποίηση περιλαμβάνει, τον περιορισμό ελεύθερης βούλησης, μοτίβο περιφρόνησης, κατηγορίας, απειλής, εκφοβισμό, διάκρισης ή γελοιοποίησης και άλλων μη φυσικών μορφών απόρριψης ή εχθρικής μεταχείρισης (Slep, Heyman, & Snarr, 2011).

1.4 Επιδημιολογικά στοιχεία για τον ελλαδικό χώρο

Έχει διαπιστωθεί πως το 30,9% των γυναικών δέχεται κάποια μορφή σωματικής βίας στη διάρκεια της ζωής του και το 8,5% τον προηγούμενο χρόνο. Για τη συνδυασμένη έκθεση σε σωματική και σεξουαλική βία, τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 32,7% και 9,2%. Η πιο συχνά εμφανιζόμενη μορφή ήταν η ψυχολογική κακοποίηση. Για τη σωματική βία που αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της ζωής του, το 47% ταξινομήθηκε ως βαριά. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων η βία ασκήθηκε ως επαναλαμβανόμενες πράξεις. Η εμπειρία σεξουαλικής βίας κατά τη διάρκεια της ζωής αναφέρθηκε από το 6,6% των γυναικών (Digidiki & Bhadha, 2018).

Τα διαθέσιμα στοιχεία δείχνουν ότι η πιο συχνά εμφανιζόμενη μορφή βίας ήταν μόνο η ψυχολογική ακολουθούμενη από σωματική και ψυχολογική κακοποίηση συνδυαστικά. Μόνο ένα μικρό ποσοστό γυναικών έχει αναφέρει τη σεξουαλική βία ως μεμονωμένο περιστατικό (Digidiki & Bhadha, 2018).

1.5 Διαστάσεις του φαινομένου σε Ευρωπαϊκό και Διεθνές επίπεδο

Ο ΟΗΕ σημείωσε την ανάγκη για σχετικά στοιχεία γύρω από την κακοποίηση για το λόγο αυτό παρακίνησε την εμπειρική διερεύνηση του φαινομένου. Στην περίπτωση των γυναικών, τα δεδομένα αυτά συχνά λείπουν. Πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο δεν αναφέρουν δεδομένα για τη βία μεταξύ συντρόφων και η ποιότητα των δεδομένων σχετικά με αυτό το θέμα συχνά δεν είναι συνεπής. Επιπλέον, τα δεδομένα που συλλέγονται από γυναίκες άνω των 49 ετών είναι πολύ σπάνια. Τα διαφορετικά εθνικά

συστήματα για τη βία κατά των γυναικών καθιστούν δύσκολη τη σύγκριση αυτών των δεδομένων. Τον Αύγουστο του 2014, διορίστηκε από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Ban Ki-moon μια Ανεξάρτητη Συμβουλευτική Ομάδα Εμπειρογνομόνων για την Επανάσταση Δεδομένων για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Αυτή η ομάδα πρέπει να παράσχει δεδομένα που μπορούν να βοηθήσουν στη διαμόρφωση της μελλοντικής αναπτυξιακής ατζέντας μετά το 2015 για τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας του ΟΗΕ. Η ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών είναι ένας από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης του ΟΗΕ. Για το λόγο αυτό, και για την έλλειψη δεδομένων για τις γυναίκες, η συλλογή δεδομένων για τις γυναίκες έχει συμπεριληφθεί στις εργασίες της Ομάδας Data Revolution. Στην ΕΕ, η υποχρέωση συλλογής και κοινής χρήσης δεδομένων θυμάτων εγκληματικών πράξεων έχει συμπεριληφθεί στην οδηγία για τα δικαιώματα των θυμάτων (Lindert, et al., 2003).

Στην αιτιολογική σκέψη, αναφέρεται η σημασία της συστηματικής και επαρκούς συλλογής στατιστικών δεδομένων, χαρακτηρίζοντάς την ως βασικό αρμόδιο για τη χάραξη πολιτικής στον τομέα των δικαιωμάτων των θυμάτων. Τα δεδομένα σχετικά με τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν, καθώς και την ηλικία και το φύλο του θύματος και του δράστη πρέπει να είναι γνωστά και κοινοποιημένα. Το άρθρο 28 της οδηγίας απαιτεί από τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν δεδομένα σχετικά με το "πώς τα θύματα έχουν πρόσβαση στα δικαιώματα που ορίζονται στην παρούσα οδηγία" (Lindert, et al., 2003).

Η μελέτη του EIGE σχετικά με τη συλλογή διοικητικών δεδομένων σχετικά με τη βία κατά των γυναικών το 2014 έδειξε ότι τα διοικητικά δεδομένα για τη βία συλλέγονται κυρίως για εσωτερική χρήση ή για παρακολούθηση δραστηριοτήτων της αντίστοιχης οργάνωσης. Ως εκ τούτου, πολλά κρούσματα κακοποίησης παραμένουν μη αναφερόμενα. Η πλειονότητα των ειδικών συλλέγει πληροφορίες για τη βία από τον σύντροφο, τον βιασμό και τη σεξουαλική επίθεση. Λιγότερες διοικητικές πηγές συγκεντρώνουν πληροφορίες για περιπτώσεις σεξουαλικής παρενόχλησης και καταδίωξης. Στα περισσότερα κράτη μέλη συλλέγονται δεδομένα σχετικά με τη βία μεταξύ συντρόφων από τις αστυνομικές διοικήσεις, τον δικαστικό και τον κοινωνικό τομέα. Οι μισές αστυνομικές διοικήσεις των κρατών μελών καταγράφουν την ηλικία και το φύλο τόσο του θύματος όσο και του δράστη, καθώς και τον τύπο της σχέσης τους (Kershner & Anderson, 2002).

Οι δυσκολίες που σχετίζονται με τη συγκρισιμότητα των δεδομένων στην ΕΕ σχετίζονται, αφενός, με διαφορές στους ορισμούς των τύπων κακοποίησης στα κράτη μέλη. Επιπλέον, στα ουδέτερα νομικά συστήματα, δεν παρέχονται πάντα πληροφορίες για το φύλο του θύματος και του δράστη, γεγονός που καθιστά δύσκολο τον εντοπισμό περιπτώσεων βίας λόγω φύλου. Τα ποινικοποιημένα περιστατικά κακοποίησης γυναικών είναι πιο πιθανό να καταγράφονται από διοικητικές πηγές δεδομένων, ενώ μορφές κακοποίησης που δεν ποινικοποιούνται δεν αναγνωρίζονται ή αναφέρονται ως περιπτώσεις αυτής (Kershner & Anderson, 2002).

Ωστόσο, η EIGE σημείωσε καλά αποτελέσματα ή βελτίωση της συλλογής δεδομένων σχετικά με τη σωματική βία κατά των γυναικών όταν τα κράτη μέλη είχαν εθνικά σχέδια δράσης για τη βία κατά αυτών. Αναλυτικά δεδομένα ανά ηλικία και φύλο του θύματος και του δράστη και το είδος της σχέσης μεταξύ τους (σύντροφος/μη σύντροφος) συνέβαλαν στον εντοπισμό περιπτώσεων βίας κατά των γυναικών. Από την άποψη αυτή, η EIGE συνεργάστηκε με τη Eurostat με σκοπό τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων και κατά συνέπεια της επισκόπησης της βίας κατά των γυναικών στην ΕΕ. Κατά συνέπεια, η EIGE δημοσίευσε αρκετές συστάσεις για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων για τη προστασία των γυναικών στα κράτη μέλη της ΕΕ. Ένας κανονισμός που καθιστά υποχρεωτική τη συλλογή δεδομένων για τη κακοποίηση στα κράτη μέλη θα μπορούσε να βελτιώσει τη συλλογή δεδομένων για αυτό το θέμα (Kershner & Anderson, 2002).

Περισσότερη ρύθμιση για τη συλλογή διοικητικών δεδομένων σχετικά με το φαινόμενο σε εθνικό επίπεδο θα ήταν σημαντική για την επίτευξη μεγαλύτερης συγκρισιμότητας των δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Η συλλογή δεδομένων θα βελτιωνόταν επίσης εάν κάθε κράτος μέλος διέθετε ένα ενιαίο εθνικό ίδρυμα υπεύθυνο για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τη σωματική βία. Στα αποκεντρωμένα συστήματα, είναι ήδη πιο δύσκολο να έχουμε μια επισκόπηση των δεδομένων σε ένα κράτος μέλος. Επιπλέον, η συλλογή δεδομένων μπορεί να γίνει πιο δύσκολη λόγω των κανόνων εμπιστευτικότητας στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, όταν δεν μπορούν να κοινοποιηθούν τα στοιχεία των ασθενών σχετικά με την κακοποίηση που έχουν δεχτεί (Digidiki & Bhadha, 2018).

1.6 Νομοθετικό πλαίσιο

Έχουν δημιουργηθεί ορισμένες σχετικές οδηγίες που εφαρμόζονται σε ορισμένες περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών και για την προστασία των θυμάτων: Ένα πρώτο σημαντικό νομικό μέσο στον τομέα της βίας κατά των γυναικών είναι η οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασίας των θυμάτων του. Η παρούσα οδηγία περιλαμβάνει διατάξεις για την επιβολή του νόμου όσον αφορά τους δράστες εμπορίας ανθρώπων, την πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων.. Με την ίδια έννοια, η οδηγία 2004/81/ΕΚ σχετικά με την άδεια διαμονής που χορηγείται σε υπηκόους τρίτων χωρών που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων προσφέρει ειδικά υποστήριξη σε υπηκόους τρίτων χωρών που έπεσαν θύματα εμπορίας ανθρώπων και που είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με την αρχές κατά των διακινητών τους. Σε αυτά τα θύματα προσφέρεται προσωρινή νόμιμη διαμονή και προστασία προκειμένου να αναρρώσουν από τις τραυματικές τους εμπειρίες (Hiavka, 2014).

Ένα γενικότερο νομικό μέσο, το οποίο είναι ωστόσο πολύ σημαντικό για τα θύματα της κακοποίησης είναι η οδηγία 2012/29/ΕΕ (Η οδηγία για τα θύματα) σχετικά με κοινά ελάχιστα πρότυπα για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων. Η παρούσα οδηγία υποχρεώνει τα

κράτη μέλη να υποστηρίζουν το θύμα ή/και τα μέλη της οικογένειάς του, για να προστατεύουν το θύμα αλλά και να παρέχουν το δικαίωμα να ενημερώνονται κατά τη διάρκεια, για παράδειγμα, της δίωξης του δράστη. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να παρέχουν εκπαίδευση στους υπαλλήλους που ασχολούνται με τα θύματα, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις ειδικές ανάγκες του θύματος. Η προστασία και η υποστήριξη των γυναικών που έχουν πέσει θύματα βίας κατά των γυναικών έχει περιληφθεί ειδικά στην οδηγία (Hiavka, 2014).

Το άρθρο 9 διασφαλίζει την υποστήριξη των θυμάτων σεξουαλικής βίας και βίας λόγω φύλου και το άρθρο 22 προσφέρει προστασία στα θύματα εμπορίας ανθρώπων. Επιπλέον, η Οδηγία 2011/99/ΕΕ σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εντολή Προστασίας (EPO) παρέχει επίσης προστασία στα θύματα της κακοποίησης. Η παρούσα οδηγία ορίζει κανόνες που επιτρέπουν σε δικαστική ή ισοδύναμη αρχή σε κράτος μέλος στο οποίο έχει θεσπιστεί μέτρο προστασίας με σκοπό την προστασία ενός ατόμου από εγκληματική πράξη άλλου προσώπου που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ή ψυχολογική ακεραιότητα, την αξιοπρέπειά του, προσωπική ελευθερία ή σεξουαλική ακεραιότητα, να εκδώσει ΕΓΔΕ που επιτρέπει σε αρμόδια αρχή άλλου κράτους μέλους να συνεχίσει την προστασία του ατόμου στην επικράτεια αυτού (Dailard & Nash, 2000).

Εκτός από την οδηγία 2011/99/ΕΕ, υπάρχει και ο μηχανισμός που παρέχει την αναγνώριση των μέτρων προστασίας σε αστικές υποθέσεις. Η προστασία μπορεί να παρέχεται σε περιπτώσεις όπου υπάρχει απειλή για τη σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική ακεραιότητα ενός ατόμου. Η βία με βάση το φύλο και η βία σε στενές σχέσεις όπως η σωματική και σεξουαλική βία, η παρενόχληση και η καταδίωξη αναφέρονται ως παραδείγματα μέτρων προστασίας στην οδηγία (Dailard & Nash, 2000)

Η νομοθεσία της ΕΕ που αποσκοπεί στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών γενικά προβλέπει επίσης ορισμένες σχετικές διατάξεις σε σχέση με τη φυλάκιση σωματικής βίας. Η Οδηγία 2006/54/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα απασχόληση και επάγγελμα και την οδηγία 2004/113/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση και την παροχή αγαθών και υπηρεσιών. Και τα δύο παρέχουν ορισμό και καταδικάζουν την παρενόχληση και τη σεξουαλική παρενόχληση.

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί η οδηγία 2010/41/ΕΕ σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών που ασκούν δραστηριότητα υπό την ιδιότητα του ελεύθερου επαγγελματία, διότι προωθεί, όπως και οι δύο προηγούμενες οδηγίες, την τήρηση της γενικής αρχής ίσης μεταχείρισης στην ΕΕ. (Dailard & Nash, 2000)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΤΑ ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΡΑΣΤΗ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ

2.1 Προφίλ θύτη

Οι θύτες μοιράζονται ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι θύτες επιλέγουν τη βία για να πάρουν αυτό που θέλουν σε μια σχέση. Οι παράγοντες κινδύνου μπορεί να δείχνουν αυξημένη πιθανότητα βίας σε μια σχέση, αλλά το άτομο δεν προορίζεται να γίνει βίαιο λόγω της παρουσίας ορισμένων παραγόντων κινδύνου. Ούτε η βία δικαιολογείται επειδή συνέβη ενώ ο θύτης ήταν σε μια τυφλή οργή που ήταν αδύναμος να ελέγξει. Οι ακόλουθοι παράγοντες μπορεί να υποδηλώνουν αυξημένη πιθανότητα να επιλέξει ένα άτομο τη βία (Loring & Beaudoin, 2001).

Παράγοντες κινδύνου κατάχρησης: Η κατάχρηση αλκοόλ ή ναρκωτικών, συνδέονται έντονα με μεγαλύτερη πιθανότητα ο δράστης να εμπλακεί στη βία ως θύμα, θύτης ή και τα δύο. Η παράνομη χρήση ναρκωτικών από τα μέλη του νοικοκυριού αυξάνει τον κίνδυνο θανάτου μιας γυναίκας στα χέρια ενός συζύγου, εραστή ή στενού συγγενή κατά 28 φορές. Η ταυτόχρονη χρήση αλκοόλ και παράνομων ναρκωτικών σχετίζεται με 16 φορές μεγαλύτερο κίνδυνο αυτοκτονίας, κίνδυνος σημαντικά υψηλότερος από αυτόν που παρατηρήθηκε για τη χρήση οποιασδήποτε μεμονωμένης ουσίας. Σε μια μικρή μελέτη (n = 46) που εξέτασε τη σχέση μεταξύ επιλεγμένων κοινωνικοοικονομικών παραγόντων κινδύνου και τραυματισμού από ενδοοικογενειακή βία, η κατάχρηση αλκοόλ από τον άντρα σύντροφο, όπως αναφέρθηκε από τη γυναίκα σύντροφο, ήταν ο ισχυρότερος προγνωστικός παράγοντας για οξεία βλάβη (Loring & Beaudoin, 2001).

Συχνά οι δράστες θα χρησιμοποιήσουν τα παιδιά για να εμπλακούν σε συναισθηματική κακοποίηση, διδάσκοντάς τους να ασκούν σκληρή κριτική και στο θύμα. Η συναισθηματική κακοποίηση περιλαμβάνει αντικρουόμενες ενέργειες ή δηλώσεις που έχουν σχεδιαστεί για να μπερδέψουν και να δημιουργήσουν ανασφάλεια στο θύμα. Αυτές οι συμπεριφορές οδηγούν επίσης το θύμα να αναρωτηθεί, προκαλώντας το να πιστέψει ότι προκαλεί την κακοποίηση ή ότι η κακοποίηση είναι δικό του λάθος. Η συναισθηματική κακοποίηση περιλαμβάνει βίαιες προσπάθειες απομόνωσης του θύματος, αποτρέποντάς το να επικοινωνήσει με φίλους ή οικογένεια. Αυτό αποσκοπεί στην εξάλειψη εκείνων που θα μπορούσαν να προσπαθήσουν να βοηθήσουν το θύμα να αποχωρήσει από τη σχέση και να δημιουργήσει έλλειψη πόρων για να βασιστεί εάν ήθελε να φύγει. Η απομόνωση καταλήγει να βλάπτει την αίσθηση της εσωτερικής δύναμης του θύματος, αφήνοντάς το να αισθάνεται αβοήθητο και ανίκανο να ξεφύγει από την κατάσταση (Arata, 2000).

Οι άνθρωποι που υφίστανται συναισθηματική κακοποίηση συχνά αισθάνονται σαν να μην ελέγχουν τον εαυτό τους. μάλλον, μπορεί να αισθάνονται ότι ο σημαντικός άλλος τους έχει σχεδόν τον

απόλυτο έλεγχο πάνω τους. Οι γυναίκες ή οι άνδρες που υποβάλλονται σε συναισθηματική κακοποίηση συχνά υποφέρουν από κατάθλιψη, γεγονός που τις θέτει σε αυξημένο κίνδυνο αυτοκτονίας, διατροφικών διαταραχών και κατάχρησης ναρκωτικών και αλκοόλ. Ερευνητές ανέφεραν ότι οι κακοποιημένες γυναίκες διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποβολών, θνησιγενών γεννήσεων και θανάτων βρεφών και πιο πιθανό να γεννήσουν σε παιδιά χαμηλού βάρους (Arata, 2000).

Ο εκφοβιστικός χαρακτήρας που αναδύεται από τη σχέση μπορεί να περιλαμβάνει απειλές που δηλώνουν την επιθυμία να σκοτώσουν το θύμα ή τα αγαπημένα τους πρόσωπα. Η συνθήκη αυτή θα μπορούσε να είναι όλο και πιο ανησυχητική για το θύμα που μπορεί να αρχίσει να πιστεύει ότι ο δράστης είναι ικανός να το κάνει. Ο φόνος μπορεί να φαίνεται μια ακραία αντίδραση στο τέλος μιας σχέσης, αλλά το κίνητρο της δολοφονίας είναι διαφορετικό μεταξύ των δύο φύλων. Η δολοφονία ανδρών από γυναίκες έχει ως κίνητρο την αυτοάμυνα. Ενώ όταν μια γυναίκα προσπαθεί να εγκαταλείψει τη σχέση, αυτό δημιουργεί το πιο αξιοσημείωτο κίνητρο για φόνο από άνδρες, ακολουθούμενο από υποψίες σεξουαλικής απιστίας (Gracia, 2014).

Οι θύτες αναπτύσσουν αμφιθυμία απέναντι στην οικειότητα και τα άτομα που συνδέονται συναισθηματικά μαζί τους.. Ο Ράις μελέτησε τον πυρήνα της καταχρηστικής προσωπικότητας και διαπίστωσε ότι οι άντρες είχαν μάθει να είναι βίαιοι μέσω τριών διαφορετικών διαδικασιών:

1. Η ψυχολογική κακοποίηση των γονέων είχε ως αποτέλεσμα μια ευάλωτη οριακή προσωπικότητα που τους αφήνει συχνά σε άμυνα.
2. Η σωματική κακοποίηση προς τον εαυτό τους ή τη μητέρα τους απέδειξε πραγματικά την αποτελεσματικότητα της βίαιης συμπεριφοράς σε αυτούς και
3. Τόσο η σωματική όσο και η συναισθηματική κακοποίηση τους άφησε τρόμους προσκόλλησης με φόβο (Gracia, 2014).

2.2 Το προφίλ του δράστη

Στην διαθέσιμη βιβλιογραφία παρατηρείται ιδιαίτερη αναφορά στο θύμα και ότι στον θύτη. Καθώς, το θύμα είναι αυτό που δέχεται τις συνέπειες, τόσο άμεσες όσο και έμμεσες της κακοποίησης, συχνά αμελείται να γίνει μνεία στο άτομο που πραγματοποιεί την εν λόγω πράξη. Όμως και ο δικός του ρόλος είναι βασικός. Οφείλει να αναφερθεί πως ο δράστης πολλές φορές έχει πέσει και αυτός θύμα κακοποίησης. Τις περισσότερες φορές, ο ίδιος βίωσε μεγαλώνοντας την κακοποίηση. Ακόμη και αν δεν ήταν αυτός ο αποδέκτης μίας κακοποιητικής πράξης η συνεχής παρακολούθηση βίαιων ξεσπασμάτων σίγουρα είχαν αντίκτυπο στις δικές του πράξεις (Logan & Lynch, 2021).

Την ίδια στιγμή, οφείλει να σημειωθεί πως ο ίδιος ο δράστης αντιμετωπίζει δυσκολίες ψυχικής υγείας. Μία διαταραχή που φέρει ενδέχεται να είναι το έμμεσο κίνητρό του προς την βία. Επιπλέον, οι συνθήκες της καθημερινότητάς του ενδέχεται να αποτέλεσαν κίνητρο για την απόκτηση είτε ψυχικής διαταραχών και κακοποιητικών συμπεριφορών είτε μόνο των δευτέρων. Μία έντονη αλλαγή, όπως η απώλεια μίας δουλειάς, η απώλεια ενός συγγενή ή ακόμη και κάποιο ατύχημα μπορούν να αποτελέσουν το έναυσμα για να γίνει ένα άτομο δράστης κακοποίησης. Σε αυτό το σημείο, δηλώνεται πως πολλές φορές ο δράστης μπορεί και κρύβεται. Εντός της οικογένειας παρουσιάζεται ως το άτομο που φοβούνται τα υπόλοιπα μέλη, αλλά αντίθετα στον έξω κόσμο μπορεί να αποτελεί ένα άτομο φιλικό και χαρούμενο. Πολλοί ενδέχεται να μην μπορούν να διανοηθούν πως το άτομο αυτό είναι ικανό να οδηγηθεί σε τέτοιες συμπεριφορές (Logan & Lynch, 2021).

2.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τη στάση του θύματος έναντι του δράστη

Ως μηχανισμός αντιμετώπισης, οι γυναίκες χρησιμοποιούν μια ποικιλία στρατηγικών για να αποτρέψουν τους βίαιους συντρόφους τους, όπως η συζήτηση, οι υποσχέσεις, η απόκρυψη, η παθητική άμυνα, η επιθετική άμυνα και η αποφυγή. Μερικοί χρησιμοποιούν την παρέμβαση φίλων ή γειτόνων ή σε σοβαρότερα περιστατικά, της αστυνομία. Ως άμεση απάντηση, χρησιμοποιούνται κλάματα, φωνές και χτυπήματα. Οι τακτικές που εφαρμόζονται για να σταματήσει ο δράστης περιλαμβάνουν την αποφυγή ορισμένων θεμάτων συνομιλίας, τη χρήση της λογικής και του εξορθολογισμού ή την αποχώρηση. Ο Bowker διαπίστωσε ότι η λιγότερο αποτελεσματική στρατηγική είναι η βία και η άμυνα μέσω επίθεσης. Οι επιτυχημένες αμυντικές τακτικές διερευνώνται από την ψυχοθεραπεύτρια Zoe Lodrick (2007). Στην έρευνά της για το σεξουαλικοποιημένο τραύμα εξηγεί ότι εάν χρησιμοποιηθεί με επιτυχία μια άμυνα είναι πιθανό να χρησιμοποιηθεί ξανά. Ωστόσο, εάν μια άμυνα είναι ανεπιτυχής, είναι απίθανο να χρησιμοποιηθεί ξανά (Durfee, 2011)

Μερικές γυναίκες βέβαια εγκαταλείπουν τη βίαιη σχέση (Όσες έχουν υποστεί σοβαρή και συχνή κακοποίηση). Οι γυναίκες που τείνουν να παραμένουν είναι εκείνες που έζησαν κακοποίηση ως παιδιά ιδιαίτερα εάν δεν έχουν κατακτήσει μαθησιακά εφόδια και έχουν περιορισμένα προσόντα για να επιτύχουν υψηλή θέση στον εργασιακό χώρο. Οι παράγοντες που απαριθμούνται μόνο από τον Gelles αφορούν αυτή την συνθήκη, δηλαδή την έλλειψη ακαδημαϊκών επιδόσεων, την χαμηλή σχολική επίδοση. Υπάρχουν και άλλες αντιδράσεις για τον έλεγχο και την κακοποίηση. Οι ερευνητές πιστεύουν ότι δεν είναι όλες οι κακοποιημένες γυναίκες παθητικές, αλλά μπορούν να αντιδράσουν στην κακοποίηση με διαφορετικούς τρόπους. Συχνά ανταποδίδονται με αρνητικές συμπεριφορές (Durfee, 2011).

Η κακοποίηση διαφέρει από ζευγάρι σε ζευγάρι και για το λόγο αυτό παρουσιάζονται τρία διαφορετικά μοτίβα κακοποίησης μεταξύ ζευγαριών:

1. Αμοιβαιότητα περιλαμβάνει τη μητέρα να ανταποδίδει βίαια στον σύντροφο που κακοποιεί.
2. Ιεραρχική οικογενειακή κακοποίηση, είναι όταν ο πατέρας είναι βίαιος προς τη μητέρα και η μητέρα με τη σειρά του βίαιη προς τα παιδιά, αλλά δεν ανταποδίδει στον πατέρα. Σε τέτοιες περιπτώσεις η μητέρα θεωρείται και θύτης και θύμα.
3. Κακοποίηση της πατρικής οικογένειας είναι όπου ο πατέρας είναι ο αρχηγός της οικογένειας και βίαιος για όλους (Saradjian, 2010).

Οι ερευνητές διαπίστωσαν μια διαφορά μεταξύ των φύλων όσον αφορά τη χρήση ακραίας κακοποίησης στο ότι οι γυναίκες ήταν πιο πιθανό παρουσιάσουν βίαιες εκδηλώσεις όπως κάποια σύζυγος να σπρώξει, ή να κλωτσήσει τον σύντροφό της, ενώ οι άντρες ήταν πιο πιθανό να πνίξουν τον σύντροφό τους. Ο πνιγμός είναι μια πολύ αποτελεσματική μέθοδος ελέγχου. Τα θύματα ανέφεραν μια απίστευτη αίσθηση ευπάθειας όταν συνειδητοποίησαν μετά από ένα βίαιο επεισόδιο, πόσο εύκολα θα μπορούσαν να σκοτωθούν από τους συντρόφους τους. Οι προσπάθειες να απελευθερωθούν από πνιγμό σπάνια πέτυχαν και η αντίσταση οδήγησε σε κλιμάκωση της κακοποίησης. Οι συνέπειες ενός στραγγαλισμού (που είναι δύσκολο να εντοπιστεί) είναι τέτοιες που ο στραγγαλισμός δεν χρειάζεται να επαναληφθεί δημιουργώντας έτσι ένα περιβάλλον εξαναγκαστικού ελέγχου. Η απόπειρα στραγγαλισμού είναι ένας από τους παράγοντες υψηλού κινδύνου που χρησιμοποιεί η αστυνομία για να αξιολογήσει τα θύματα κακοποίησης (Saradjian, 2010).

Το μεγαλύτερο μυστήριο για τον τυχαίο παρατηρητή της κακοποίησης ήταν πάντα: «Γιατί δεν φεύγουν; «Όσο περισσότερο ελέγχεται και εξαναγκάζεται ένα θύμα, τόσο λιγότερο πιθανό είναι να αντιδράσει». Ο κύκλος της κακοποίησης εξηγείται έτσι. Οι επαναλαμβανόμενοι ξυλοδαρμοί, μειώνουν το κίνητρο του θύματος να απαντήσει. Ο Walker περιγράφει έναν κύκλο κακοποίησης κατά τον οποίο μια φάση δημιουργίας έντασης προηγείται του οξέος περιστατικού ξυλοδαρμού, το οποίο ακολουθείται από μια περίοδο αγάπης και απουσίας έντασης. Μια διαφορετική δυναμική προκαλείται όταν ένα θύμα προσπαθεί να αφήσει μια κακοποιητική σχέση. Αυτό έχει αναγνωριστεί από αρκετούς ερευνητές ως μια ιδιαίτερα επικίνδυνη στιγμή για τα θύματα (Archer, 2001)

Οι θύτες μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα παιδιά για να πιέσουν το θύμα να τους δεχτεί πίσω, μπορεί να παρενοχλήσουν και να εκφοβίσουν το θύμα με βομβαρδισμούς υποσχέσεων για αλλαγή, συγγνώμη και αν αυτές οι τακτικές δεν λειτουργούν, τότε απειλές. Οι απειλές μπορεί να είναι ιδιαίτερα επιτακτικές εάν απευθύνονται σε άλλα μέλη της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων ηλικιωμένων

γονέων ή παιδιών. Έχουν γίνει προσπάθειες ανάλυσης της κυκλικής φύσης της κακοποίησης. Ο πραγματικός ξυλοδαρμός, μόλις τελειώσει, ελαχιστοποιείται καθώς η επόμενη φάση το σβήνει από τη μνήμη και οδηγεί το θύμα σε έναν ψεύτικο κόσμο ιδεαλισμού και καλής διαγωγής (Archer, 2001).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ

3.1 Στερεότυπα της κοινωνίας για τη σχέση άνδρας- γυναίκα

Το στερεότυπο αναφέρεται στη γνωστική πτυχή του συναισθήματος προς μια δεδομένη ομάδα ανθρώπων. Είναι η εικόνα που οι περισσότεροι δημιουργούν στο μυαλό τους για τους άλλους ανθρώπους. Ωστόσο, η εικόνα που δημιουργούν οι άνθρωποι σε σχέση με άλλους ανθρώπους δεν είναι απαραίτητα μια πραγματική απεικόνιση της πραγματικότητας. Τα στερεότυπα υποστηρίζουν τη σταθερή άποψη ότι τα άτομα μιας συγκεκριμένης κοινότητας ή ομάδας εμφανίζουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά χαρακτήρα, τα οποία επηρεάζουν τη συμπεριφορά τους γενικά. Τα στερεότυπα όσον αφορά το φύλο, αναφέρονται σε ορισμένα χαρακτηριστικά που υποτίθεται ότι παρουσιάζονται σε άνδρες και γυναίκες στην κοινωνία, που καθορίζουν και διακρίνουν αυτά τα φύλα (Ellemers, 2018).

Σύμφωνα με τον Mynhardt, τα δύο φύλα (άνδρες και γυναίκες) απεικονίζουν χαρακτηριστικά τα οποία είναι και αρνητικά και θετικά. Τα στερεότυπα για τα φύλα έχουν εκτεταμένες συνέπειες και δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη μόνο ως προς την ονομαστική τους αξία. Το ζήτημα των στερεοτύπων φύλου είναι βαθιά ριζωμένο στην κοινωνία μας, και έχει προκαλέσει σε ένα βαθμό τον καθορισμό της κατάστασης των ανθρώπων και των θέσεων που κατέχουν ανάλογα με το φύλο. Για παράδειγμα, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα που σχετίζονται με τις γυναίκες θεωρούνται ακατάλληλα για θέσεις υψηλότερου κύρους. Αυτό το είδος στάσης δεν είναι νέο ακόμη και στον ανεπτυγμένο κόσμο. Για παράδειγμα, στο απόγειο των εκστρατειών στις Ηνωμένες Πολιτείες, υπήρξαν πολλές συζητήσεις εντός και εκτός των μέσων μαζικής ενημέρωσης σχετικά με το αν η Αμερική ήταν έτοιμη για γυναίκα πρόεδρο. Αυτό σίγουρα απεικονίζει τις προκατειλημμένες αντιλήψεις που τις περισσότερες φορές εμποδίζουν τις γυναίκες να φτάσουν στις υψηλότερες θέσεις, απλώς λόγω του φύλου (Ellemers, 2018).

Υπάρχουν ορισμένες πτυχές της καθημερινής ζωής που παραδοσιακά αποδίδονται σε άνδρες και γυναίκες στην κοινωνία. Ο τρόπος με τον οποίο οι άνδρες και οι γυναίκες φέρονται είναι θεμελιώδης για τον ορισμό και τη διάκριση του φύλου γενικά. Υπάρχουν πράξεις καθορισμού περί ρόλου που σχετίζονται με κάθε φύλο. Όσο περνούν τα χρόνια, η κοινωνία υφίσταται μετασχηματισμό και το ίδιο συμβαίνει και με τις παραδόσεις και τους πολιτισμούς που διαμορφώνουν και επηρεάζουν την κοινωνία στο σύνολό της. Στην οικογένεια που δημιουργήθηκε για παράδειγμα, οι διαφορετικοί ρόλοι κατανέμονται ανάλογα με το φύλο. Υπάρχουν επίσης αντιλήψεις σχετικά με τη συμπεριφορά των ανθρώπων που διακρίνουν τι αναμένεται και τι δεν αναμένεται από άτομα ενός δεδομένου φύλου. Για

παράδειγμα, η ευαισθησία, η εξάρτηση και η έκφραση των συναισθημάτων θεωρούνται γυναικείας φύσης. Οι άνδρες από την άλλη πλευρά αναμένεται να εμφανίσουν χαρακτηριστικά όπως η γενναιότητα, η ανεξαρτησία, η ισχυρογνωμοσύνη και κανένα από αυτά τα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τις γυναίκες. Ωστόσο, αυτοί οι πολιτισμοί που χτίζουν αντιλήψεις συνεχίζουν να ξεθωριάζουν κάθε μέρα που περνά. Ως αποτέλεσμα, υπάρχουν πολλές περιπτώσεις απόκλισης από τους ρόλους των φύλων που ορίζει η κοινωνία. Η παραβίαση αυτών των στερεοτύπων ρόλου φύλου συνοδεύεται από συνέπειες σε μεγάλο βαθμό λόγω των αντιλήψεων που έχει η κοινωνία (Talbot, 2008).

Η υποδοχή σε εκείνους που αποκλίνουν από τα φυσιολογικά χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τα αντίστοιχα φύλα τους δεν αποτελεί ένα δρόμο δίχως εμπόδια. Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι «παραβάτες» είναι αναμφίβολα δυσμενής στις περισσότερες πτυχές. Ωστόσο, η υποδοχή διαφέρει ανάλογα με το περιβάλλον που έχει διαμορφωθεί και περισσότερο αν το άτομο είναι άντρας ή γυναίκα. Σε περίπτωση που οι άνδρες και οι γυναίκες αποκλίνουν από τους ρόλους που ορίζει η κοινωνία ως προς το φύλο τους, οι πρώτοι είναι πιο πιθανό να λάβουν εχθρική υποδοχή. Οι γυναίκες από την άλλη πλευρά, πιθανότατα θα λάβουν λίγη προσοχή. Όλα αυτά έχουν να κάνουν με το ζήτημα της κατάστασης στις κοινωνικές πτυχές. Υπάρχει η γενική αντίληψη ότι τα αρσενικά χαρακτηριστικά μπορούν και οδηγούν σε υψηλότερες θέσεις και κύρος έναντι του αντίθετου φύλου. Εξετάζοντας το ζήτημα του σεξουαλικού προσανατολισμού, για τις γυναίκες που συμπεριφέρονται με αντρικό τρόπο, δεν φαίνεται να προκαλείται κάποιο έντονα αρνητικό συναίσθημα, ωστόσο αν ένας άντρας συμπεριφερόταν σαν γυναίκα, αυτό θα είναι αναμφίβολα μεγάλη υπόθεση. Ο άντρας σίγουρα θα αναφέρεται ως ομοφυλόφιλος (Talbot, 2008).

Υπάρχουν πολλές αντιλήψεις όσον αφορά το ζήτημα της παραβίασης του ρόλου του φύλου. Ωστόσο, σύμφωνα με τους Sirin, Selcuk R., McCreary, Donald R., Mahalik, and James R. οι αντιλήψεις που εκτίθενται είναι τις περισσότερες φορές σταθερά στη βάση του πολιτισμού και στη συνέχεια τροφοδοτούνται και ανακυκλώνονται από τις παραδόσεις των ανθρώπων στην κοινωνία. Το θέμα του πολιτισμού και της παράδοσης παραμερίζεται, ενώ οι προσδοκίες παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο. Υπάρχει μια γενική προσδοκία και από τα δύο φύλα για τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συμπεριφέρεται το άλλο φύλο. Ένα πράγμα ξεπερνά το χάσμα και αυτό είναι το γεγονός ότι οι γυναίκες έχουν την προσδοκία πως οι άνδρες πρέπει να επιδεικνύουν αρρενωπότητα. Το ίδιο προβλέπουν και οι άνδρες που έχουν την άποψη ότι οι γυναίκες πρέπει να είναι θηλυκές και γεμάτες στοργή. Κάθε είδους χαρακτηριστικό που δεν ανταποκρίνεται στις παραπάνω προσδοκίες, θεωρείται παραβίαση του στερεότυπου του ρόλου του φύλου, το οποίο συνοδεύεται από αρνητικές αντιλήψεις (Talbot, 2008).

Σύμφωνα με τον Feinman, σε σχέση με το μοντέλο κοινωνικής κατάστασης, ο ίδιος αναφέρει ότι οι άνδρες εμπίπτουν σε ανώτερο καθεστώς από αυτό των γυναικών. Ακολουθώντας το πρότυπο της

κοινωνικής θέσης, οι άνδρες τις περισσότερες φορές θα αντιμετωπίσουν μια δυσμενή αξιολόγηση, εάν παραβιάσουν τον προδιαγεγραμμένο κώδικα δεοντολογίας για το φύλο τους, επειδή η παραβίαση σημαίνει ότι χάνουν την τάξη τους όταν αποκλίνουν από το καθεστώς υψηλότερης φύσης. Για τις γυναίκες κάθε φορά που αποκλίνουν από τα αντιληπτά χαρακτηριστικά θεωρείται ότι μετατρέπονται από το χαμηλότερο σε κάτι υψηλότερο. Ως εκ τούτου, η κοινωνική αντίληψη σχετικά με την παραβίαση των στερεοτύπων του ρόλου του φύλου είναι θετική σε μεγάλο βαθμό (Heilman, 2012).

Αυτό είναι αναμφίβολα κάτι που επικρατεί στην κοινωνία, ως θέμα του κοινού κοινωνικού δικαίου, στον οποίο πολλά δίδονται και πολλά αναμένεται. Για παράδειγμα, η γυναίκα που ντύνεται και συμπεριφέρεται σαν άντρας πιθανότατα θα περάσει απαρατήρητη ή μπορεί να επιβάλει ακόμη και σεβασμό στους γύρω ανθρώπους. Αυτό όμως δεν συμβαίνει στους άντρες. Ένας άντρας που ντύνεται και συμπεριφέρεται σαν γυναίκα πιθανότατα θα περιφρονηθεί. Σε μεγάλο βαθμό όλα αυτά αποδίδονται στη διάκριση της κοινωνικής θέσης μεταξύ ανδρών και γυναικών. Σύμφωνα με τον Feinman ο ανδρικός ρόλος είναι πιο πολύτιμος από αυτόν των γυναικών. Αναφέρεται περαιτέρω ότι είναι αποδεκτό για τις γυναίκες να υιοθετούν τους ρόλους των ανδρών παρά οι άντρες να αναλαμβάνουν τους ρόλους των γυναικών (Heilman, 2012).

Η παραβίαση του στερεότυπου του ρόλου του φύλου έχει συνέπειες τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες. Ωστόσο, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί το γεγονός ότι, η στάση που δέχθηκαν οι άντρες ως προς τις παραβάσεις τους είναι πιο εχθρική σε σύγκριση με τις γυναίκες. Αν μη τι άλλο, οι γυναίκες μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να γίνουν αντιληπτές με θετικό τρόπο. Σύμφωνα με τους Sadalla, Kenrick και Vershure (1987), οι άνδρες που δείχνουν ότι δεν είναι κυρίαρχοι θεωρούνται ανεπιθύμητοι. Ωστόσο, αυτή η αντίληψη δεν σχετίζεται άμεσα μόνο με τις πτυχές της κυριαρχίας, αλλά με όλα τα χαρακτηριστικά γενικά. Υπάρχει η γενική αντίληψη ότι, οι άνδρες που εμφανίζουν χαρακτηριστικά που αποκλίνουν από τα γνωστά αντρικά χαρακτηριστικά δεν είναι επιθυμητοί, ειδικά από την γνώμη των γυναικών (Ellemers, 2018).

Η άλλη αντίληψη που είναι αγκυροβολημένη στο μυαλό των ανθρώπων είναι το ζήτημα του σεβασμού στην κοινωνία. Αυτό επηρεάζει άμεσα τους άνδρες με αρνητικό τρόπο και δεν έχει καμία αρνητική επίπτωση στις γυναίκες που παραβιάζουν το στερεότυπο του ρόλου του φύλου. Είναι αντιληπτό ότι, οι άνδρες που αποκλίνουν από τις συνήθεις κοινωνικές νόρμες χάνουν τον σεβασμό από τους συνομηλικούς τους και ακόμη και την κοινωνία γενικότερα. Για τις γυναίκες, αντίθετα, η αντίληψη είναι ότι, θα επιβάλουν σεβασμό και θαυμασμό από τους συνομηλικούς τους σε περίπτωση που αποκλίνουν από τον προβλεπόμενο κοινωνικό κώδικα για το γυναικείο φύλο. Οι αντιλήψεις για τις γυναίκες που παραβιάζουν το στερεότυπο του ρόλου του φύλου δεν είναι καθόλου σταθερές, αλλάζουν συνεχώς ανάλογα με το περιβάλλον. Για τους άντρες, ωστόσο, οι αντιλήψεις όταν αποκλίνουν από το

στερεότυπο του ρόλου του φύλου είναι οι ίδιες και σταθερές, σε καμία περίπτωση η παράβαση που διαπράχθηκε από τους άνδρες δεν θα λάβει θετική αξιολόγηση (Sanbonmatsu, 2002).

Όσον αφορά την ψυχολογική υγεία και τον προσαρμοστικό ρόλο των φύλων, το απλό γεγονός είναι ότι, όταν ανακαλύπτεται μια σχέση μεταξύ των ρόλων του φύλου και της σωματικής και ψυχικής υγείας, γενικά εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο ρόλος του φύλου της γυναίκας συγκεκριμένα σχετίζεται εξαιρετικά με τον χαμηλότερο αυτοσεβασμό, υψηλότερα επίπεδα νευρωτισμού και μειωμένη ικανότητα αντιμετώπισης όσον αφορά άτομα που τηρούν αυστηρά τον κοινωνικά προδιαγεγραμμένο σεξουαλικό τους ρόλο (Lopez, Zafra, & Garcia-Retamero, 2012).

Επιπλέον, οι γυναίκες έχουν αποδειχθεί ότι είναι πολύ λιγότερο ικανοποιημένες με το σώμα τους, λόγω του ρόλου του φύλου που δηλώνει ότι πρέπει να είναι όμορφες για να προσελκύσουν έναν άνδρα, το οποίο θα πρέπει να έχει κυρίαρχη σημασία στη ζωή τους. Ακόμα και γυναίκες με χαμηλό σωματικό βάρος κάνουν συνήθως δίαιτα. Αυτό γίνεται ζήτημα όταν αποδειχθεί ότι αυτές οι σκέψεις ανεπάρκειας για το σώμα συνδέονται με διατροφικές ασθένειες, χαμηλό αυτοσεβασμό, απελπισία και μειωμένη ή ανεπαρκή χρήση αντισυλληπτικών. Ίσως μια από τις αιτίες για το αυξημένο άγχος σαφώς μεταξύ εκείνων που προσπαθούν να τηρήσουν τον ρόλο που τους προτείνεται για το φύλο, είναι το γεγονός ότι αρκετά από τα κοινά δυτικά στερεότυπα φύλου είναι απλά ανακριβή (Lopez, Zafra, & Garcia-Retamero, 2012).

Οι προηγούμενοι και οι υπάρχοντες μετασχηματισμοί στους ρόλους των φύλων μπορούν επιπλέον να περιγραφούν από το γεγονός ότι, εφόσον οι πολιτισμοί αλλάζουν, οι ρόλοι που προσαρμόζονται σε κάθε πολιτισμό θα αλλάζουν επίσης με την πάροδο του χρόνου και πρέπει να το κάνουν. Η κοινωνικο-πολιτισμική άποψη, επηρεασμένη σε μεγάλο βαθμό από τον φεμινισμό, δηλώνει ότι οι υπάρχοντες ρόλοι φύλου των γυναικών στην κοινωνία είναι ψυχολογικά επιβλαβείς για τις γυναίκες, καθώς ενθαρρύνουν επιθυμητές συμπεριφορές και πεποιθήσεις που είναι ακατάλληλες για την αλήθεια και δεν είναι προσαρμοστικές στην ψυχική υγεία. Οι σεξουαλικοί ρόλοι είναι επίσης επιβλαβείς για τους άνδρες για τις ίδιες αιτίες (Lopez, Zafra, & Garcia-Retamero, 2012).

Μεγάλο μέρος της μελέτης που ολοκληρώθηκε για τις βλαβερές συνέπειες των στερεοτύπων φύλου επικεντρώθηκε στον τρόπο με τον οποίο αυτά τα στερεότυπα εξυπηρετούν περαιτέρω την υποταγή των θηλυκών. Παρ' όλα αυτά, οι άντρες επηρεάζονται επίσης. Οι άνδρες περιγράφονται πως δεν πρέπει ποτέ να δείχνουν τα συναισθήματά τους, κοινωνικοποιούνται για να είναι επιθετικά και διδάσκονται να παρεκκλίνουν από τα χαρακτηριστικά μίας γυναίκας. Αυτό εκδηλώνεται ως υψηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας, ανικανότητας να είναι ευαίσθητος και έλλειψη ικανότητας στις διαπροσωπικές επικοινωνίες (Heilman, 2012).

Εγγενής σε αυτή την απόρριψη όλων των θηλυκών χαρακτηριστικών είναι επίσης μια φυσική πεποίθηση ότι ο ανδρισμός και η θηλυκότητα είναι αντίθετα. Αυτή η διχοτόμηση είναι επιζήμια για τους άνδρες, επειδή τους διδάσκει ότι αν προσπαθήσουν να αποκτήσουν κάποια θηλυκά χαρακτηριστικά, θα χάσουν με τη σειρά τους ένα μέρος της αρρενωπότητάς τους, που είναι ίσως ο απόλυτος τρόμος του στερεότυπου σεξουαλικού γίνεσθαι. Επιπλέον, και οι δύο αυτοί διχοτομημένοι ρόλοι φύλου είναι επιζήμιοι για την κοινότητα στο σύνολό της, επειδή προάγουν τη βίαιη συμπεριφορά στους άνδρες, τόσο μεταξύ τους όσο και σε γυναίκες, αποθαρρύνοντας τα άτομα να ακολουθήσουν κάποιες δραστηριότητες στις οποίες θα μπορούσαν να υπερέχουν. Για παράδειγμα, αρκετές έρευνες έχουν αποδείξει ότι η αποδοχή των μύθων για τον βιασμό, όπως «οι περισσότεροι πάσχοντες φταίνε τουλάχιστον εν μέρει», συνδέονται με τα στερεότυπα του ρόλου του φύλου και τη δυσπιστία του αντίθετου φύλου τόσο από άνδρες όσο και από γυναίκες (Talbot, 2008).

3.2 Συνειδητοποίηση του προβλήματος

Όπως υπάρχουν διαφορετικά είδη στερεοτύπων για το φύλο, υπάρχουν διαφορετικές προσεγγίσεις για τη μελέτη των στερεοτύπων. Οι τρεις κύριες θεωρητικές προοπτικές που βασίζονται στη διερεύνηση στερεοτύπων είναι η θεωρία κινήτρου, η κοινωνικοπολιτισμική και η γνωστική. Το κίνητρο υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι εκδηλώνουν στερεότυπη και προκατειλημμένη σκέψη επειδή χρησιμεύει για την ενίσχυση της ταυτότητας του ατόμου (π.χ. μέσω αυξημένης αυτοεκτίμησης). Η κοινωνικοπολιτισμική στάση δηλώνει ότι τα στερεότυπα είναι κοινά συστήματα πεποιθήσεων και ότι τα προσωπικά πιστεύω που διατηρεί ένα άτομο αντικατοπτρίζουν τη συλλογική προοπτική (Saradjian, 2010).

Η γνωστική προσέγγιση τονίζει το γεγονός ότι οι ικανότητες επεξεργασίας πληροφοριών του ανθρώπου είναι περιορισμένες - τα στερεότυπα φύλου θεωρούνται απλώς μια εκδήλωση μιας πιο γενναιόδωρης τάσης κατηγοριοποίησης των τεράστιων όγκων πληροφοριών που συναντώνται σε καθημερινή βάση, προκειμένου να καταστούν διαχειρίσιμες. Η διδασκαλία αυτής της παράδοσης έχει εξελιχθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε το στερεότυπο μετατράπηκε από το να θεωρηθεί ως μια εν πολλοίς ανακριβής και αρνητική μέθοδος ταξινόμησης των ανθρώπων στο να εκτιμηθεί ως ένα εργαλείο χρήσης που μερικές φορές είναι πρέπον και μερικές φορές δεν οδηγεί σε εσφαλμένα συμπεράσματα. Η πλειοψηφία της ψυχολογικής έρευνας σχετικά με τα στερεότυπα φύλου έχει προσανατολιστεί σε γνωστικό επίπεδο (Saradjian, 2010).

Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι καταβάλλεται μεγάλη ερευνητική προσπάθεια για τον προσδιορισμό των γνωστικών στηρίξεων των στερεοτύπων. Κάθε παρέμβαση που στοχεύει στη διόρθωση διακριτικών συμπεριφορών ή/και στην αλλαγή των συστημάτων πολιτισμικών πεποιθήσεων πρέπει να έχει κάποια επίδραση στις γνώσεις των ατόμων. Η γνωστική έρευνα δείχνει ότι η

ενεργοποίηση των στερεοτύπων κάποιου μπορεί να συμβεί σχεδόν αυτόματα όταν συναντάμε πληροφορίες που σχετίζονται με μια στερεότυπη ομάδα (Carlson & Worden, 2005).

Η ενεργοποίηση είναι ουσιαστικά εγγυημένη εάν το περιεχόμενο του στερεότυπου θεωρείται ότι σχετίζεται με την κατάσταση που υπάρχει. Σύμφωνα με τους Unger και Saundra (1993), η εξαιρετικά διαχωρισμένη φύση του χώρου εργασίας σημαίνει ότι το ζήτημα του φύλου βρίσκεται ακριβώς κάτω από την επιφάνεια, σε όλα τα εργασιακά πλαίσια. Ως αποτέλεσμα, φαίνεται αληθοφανές να υποστηρίξουμε ότι το φύλο έχει σημασία στις αποφάσεις των εργοδοτών σχετικά με την πρόσβαση (πρόσληψη) και την αξία (Carlson & Worden, 2005).

Οι άνθρωποι αποφεύγουν με επιτυχία τις στερεότυπες εντυπώσεις δίνοντας προσοχή στην επεξεργασία πληροφοριών για το μοναδικό άτομο με το οποίο αλληλεπιδρούν. Αλλά η εξάρτηση από τα άμεσα διαθέσιμα στερεότυπα αφορά τη δημιουργία εντυπώσεων πιθανότατα υπό συνθήκες όπου υπάρχουν περιορισμένες πληροφορίες στις οποίες θα βασιστούν οι προσδοκίες για το μέλλον. Η πρόσληψη περιλαμβάνει τη δημιουργία προσδοκιών για τη μελλοντική απόδοση ενός ατόμου με βάση μια σχετικά σύντομη συνάντηση, περιορίζοντας τον όγκο των πληροφοριών που μπορούν να ληφθούν. Συνεπώς, είναι λογικό ότι η πιθανότητα να εισέλθουν στερεότυπα φύλου σε αυτή τη διαδικασία είναι αρκετά υψηλή (Arata, 2000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 . ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

4.1 Συνέπειες του φαινομένου

Η βία μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στη σχέση μητέρας-παιδιού. Από την έρευνα υπάρχουν αρκετά βασικά θέματα για το πώς επηρεάζεται αυτή η σχέση. Μερικές από τις συνέπειες είναι η υπονόμηση της εξουσίας της μητέρας, της ανατροφής της μητέρας, των αντιδράσεων των παιδιών απέναντι στη βία και των δεσμών που δημιουργούν τα παιδιά με τη μητέρα τους (Salam, Aim, & Noguchi, 2006).

Η υπονόμηση της μητρικής εξουσίας αναφέρθηκε από τον Wilson. Ο κακοποιός το οδηγεί σε αυτή τη συνθήκη χρησιμοποιώντας τακτικές ελέγχου και κυριαρχίας και την ταπεινώνοντας μπροστά στα παιδιά τους. Αυτό μπορεί να έχει συνέπειες στην ικανότητά της να φροντίζει τα παιδιά. Οι Holden et al (1998) λένε ότι χρειάζεται σεβασμός για να μπορέσουμε να διαχειριστούμε τις γονικές ευθύνες. Οι Bancroft et al (2012) προτείνουν ότι ο κακοποιός δεν χρειάζεται να υπονομεύει ανοιχτά για να επηρεάσει τη σχέση μητέρας-παιδιού, αντίθετα τα παιδιά θα δουν και θα ακούσουν τι κάνει ο κακοποιός και θα το δουν αυτό καθώς η μητέρα αδυνατεί να προστατευτεί, υποτιμώντας την στα μάτια τους. Τα

μικρότερα παιδιά μπορεί να καταλάβουν ότι η μητέρα τους είναι «κακή» ή «άτακτη» επειδή «τιμωρείται» (Salam, Aim, & Noguchi, 2006).

Η γονική μέριμνα έχει επίσης αναφερθεί ευρέως ως απάντηση στο πώς επηρεάζεται η σχέση μητέρας-παιδιού. Ο Lapierre (2010) προτείνει ότι η βία έχει αρνητικό αντίκτυπο στον γονέα. Περαιτέρω Borrego et al (2008) διαπίστωσαν ότι οι γυναίκες που υφίστανται κακοποίηση συχνά δείχνουν «ασυνεπή, μη συναισθηματική και αναποτελεσματική γονική μέριμνα» ή θεωρούνται μητέρες που εκλαμβάνονται ως «αντιδραστικές και τιμωρικές» (Kassah, Kassah, & Agbota, 2014). Μερικοί ερευνητές λένε ότι το πρωταρχικό μέλημα μιας μητέρας είναι να προστατεύσει τα παιδιά τους από το να γίνουν μάρτυρες βίας ή κακοποίησης, ωστόσο οι επαγγελματίες δεν βλέπουν τις ενέργειές τους ως προστατευτικές. Το να αφήνεις ένα παιδί να περιφέρεται στους δρόμους σε χαμηλές θερμοκρασίες αργά το βράδυ, ώστε να μην χρειάζεται να παρακολουθήσουν τη βία είναι παράδειγμα ή να δώσεις σε ένα μωρό ένα υπνωτικό χάπι ώστε να μείνει ήσυχος προστατεύοντάς το από σωματική κακοποίηση είναι ενέργειες καταστροφικές για τα ίδια (West, Williams, & Siegel, 2000).

Μερικές φορές, οι κακοποιημένες γυναίκες κακοποιούν σωματικά τα παιδιά τους γνωρίζοντας ότι αν δεν το κάνουν, ο κακοποιός θα επιβάλει περαιτέρω πόνο. Είναι δύσκολο για το παιδί να το αποδεχτεί. Το μόνο που αναγνωρίζουν είναι ότι πληγώνονται από τις μητέρες τους. Οι Mullender et al (2004) λένε πώς οι κακοποιημένες μητέρες του παιδιού δεν βασίζονται σε αυτό που πιστεύουν ότι είναι καλό ή κακό, αλλά βρίσκουν τρόπους να περιορίσουν την κακοποίηση. Η συνθήκη αυτή περιγράφεται ως «εξωτερικά ελεγχόμενη μητρότητα». Οι Bancroft et al (2012) διαπίστωσαν ότι σε μια μελέτη το 34% των γυναικών άλλαξε την ανατροφή των παιδιών τους όταν ο πατέρας ήταν κακοποιητικός σε σύγκριση με το 5% των μη κακοποιημένων γυναικών. Ο Lapierre (2010) προτείνει ότι οι γυναίκες που δεν εγκαταλείπουν τους βίαιους συντρόφους τους θεωρούνται ότι «αποτυγχάνουν να προστατεύσουν» τα παιδιά τους (Kassah, Kassah, & Agbota, 2014).

Οι Borrego et al (2008) προτείνουν ότι το άγχος και τα συναισθήματα μπορεί να σχετίζονται με τις μητέρες που αισθάνονται λιγότερο συναισθηματικά διαθέσιμες για τα παιδιά τους και μπορούν να εκτιμήσουν εσφαλμένα τον αντίκτυπο που έχει η βία σε αυτά. Ως αποτέλεσμα της βίας που βιώνουν, πολλές γυναίκες αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας, ιδιαίτερα διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD) και κατάθλιψη (Currie & Spatz-Widom, 2010).

Οι Humphreys et al (2006) προτείνουν ότι η κατάθλιψη αφαιρεί την ενέργεια και την αυτοεκτίμησή τους, ενώ τα συναισθήματα που σχετίζονται με το τραύμα μπορεί να τα εμποδίσουν να είναι συναισθηματικά διαθέσιμες στα παιδιά τους. Οι Borrego et al (2008) έχουν επίσης βρει συνδέσμους με την κατάθλιψη και την αρνητική γονική μέριμνα. Ο Mullender et al (2004) λέει ότι το

άγχος των γυναικών, η συνεχής ανησυχία καθώς και η βία μπορούν να προκαλέσουν εξάντληση και λίγη ενέργεια. Τα παιδιά μπορεί να υποφέρουν από συναισθηματικά και συμπεριφορικά προβλήματα. Αυτό μπορεί να είναι πολύ απαιτητικό για κάθε γυναίκα να φροντίζει αποτελεσματικά τα παιδιά της. Ωστόσο, για τις γυναίκες που δεν αντιμετωπίζουν τη δική τους κακοποίηση, μπορεί να υπάρξει σύγκρουση μεταξύ της συναισθηματικής τους αντοχής και των αναγκών των παιδιών τους. Από την άλλη πλευρά, οι Radford και Hester (2006) διαπίστωσαν ότι πολλές μητέρες είναι σε θέση να προστατεύσουν τα παιδιά τους, έχουν καλές σχέσεις μαζί τους και να δείχνουν θετική γονική μέριμνα, ανεξάρτητα από τη συνεχιζόμενη βία (Currie & Spatz-Widom, 2010).

Τρίτον, ο τρόπος με τον οποίο ένα παιδί ανταποκρίνεται στη βία μπορεί να επηρεάσει τη σχέση μητέρας-παιδιού. Οι Jaffe et al (1990) προτείνουν ότι αυτό μπορεί να διαφέρει ανάλογα με την ηλικία, το φύλο, το αναπτυξιακό στάδιο, πόσο συχνά συμβαίνει η βία και τη σοβαρότητά της. Τα παιδιά συχνά χρησιμοποιούν αυτό που βλέπουν και ακούνε στη μητέρα τους, για παράδειγμα τα παιδιά μπορεί να της φωνάζουν, αποκαλώντας της υβριστικά ονόματα επειδή πιστεύουν ότι το αξίζει. Οι Holden και Ritchie (1991) βρήκαν επίσης το πολλά παιδιά επιτίθενται σωματικά στη μητέρα τους μοντελοποιώντας αυτό που έχουν δει τον πατέρα τους να κάνει, πιστεύοντας ότι είναι αποδεκτό. Οι Levendosky και Graham-Bermann (2000) υποστηρίζουν τα προηγούμενα επιχειρήματα που υποδηλώνουν ότι τα παιδιά τείνουν να αντιμετωπίζουν τις μητέρες τους όπως κάνει ο κακοποιός γονέας. Ο τροχός ισχύος και ελέγχου υποδηλώνει ότι οι πατέρες συχνά εμπλέκουν τα παιδιά σε κακοποίηση προς τη μητέρα (Currie & Spatz-Widom, 2010).

Οι Bancroft et al (2012) δίνουν μια διαφορετική οπτική για το γιατί τα παιδιά κακοποιούν τις μητέρες τους, υποδηλώνοντας ότι αυτό οφείλεται στον θυμό τους προς τον κακοποιό. συχνά δεν αισθάνονται άνετα να εκφράσουν τον θυμό τους απευθείας σε αυτόν. Ωστόσο, οι Mullender et al (2004) διαπίστωσαν ότι τα παιδιά συχνά θέλουν να προστατεύσουν τις μητέρες τους και θα προσπαθήσουν να σταματήσουν τη βία. Παρόλο που αυτό δείχνει σημάδια στοργής προς τη μητέρα, υποδηλώνει επίσης την αντιστροφή του ρόλου, υπονομεύοντας έτσι τον ρόλο της μητέρας ως «προστάτη», ειδικά όταν η ασφάλεια του παιδιού κινδυνεύει (Morrison, 2015).

Οι θεωρητικοί της προσκόλλησης λένε ότι η μητέρα είναι ο κύριος φροντιστής στη ζωή ενός παιδιού. Απαιτούνται ασφαλείς προσκολλήσεις που βασίζονται στη στοργή και την ασφάλεια για να αναπτυχθεί φυσιολογικά ένα παιδί, όπως η επιτυχία στο σχολείο, οι σχέσεις με τους συνομηλίκους, η αυτοεκτίμηση και η διαμόρφωση ταυτότητας. Τα παιδιά αναζητούν επίσης εγγύτητα στον κύριο φροντιστή τους ως στρατηγική επιβίωσης. Ο Bowlby (1973) προτείνει ότι η κύρια λειτουργία είναι να παρέχουν στα μικρά παιδιά ασφάλεια ακόμη και σε περιβάλλοντα όπου υπάρχει φόβος. Στην περίπτωση της ενδοοικογενειακής βίας, οι μητέρες συχνά αδυνατούν να καλύψουν τις ανάγκες και να

προστατεύσουν τα παιδιά τους. Αυτό γίνεται αντιληπτό από τα παιδιά ως απόρριψη ή εγκατάλειψη και μειώνει τις απόψεις τους για τα θετικά εσωτερικά μοντέλα εργασίας του εαυτού τους και των άλλων. Ο δεσμός μεταξύ μητέρας και παιδιού λέγεται επίσης ότι υπονομεύεται από τον κακοποιό. Ως αποτέλεσμα αυτού, τα παιδιά σχηματίζουν ανοργάνωτες και ανασφαλείς προσκολλήσεις στη μητέρα τους (Morrison, 2015).

Πολλοί ερευνητές αναφέρουν μια «συνωμοσία σιωπής» που συνέβη μεταξύ του παιδιού και της μητέρας μετά τη βία. Η συνωμοσία της σιωπής συμβαίνει εξαιτίας μιας προηγούμενης κατάστασης «όπου κυριαρχεί η μυστικότητα, η σιωπή και ο φόβος», εμποδίζοντας έτσι την αποκατάσταση της σχέσης. Η «συνωμοσία της σιωπής» μπορεί να συμβεί για διάφορους λόγους, καθώς οι μητέρες δεν θέλουν να μιλήσουν για το παρελθόν, επειδή θέλουν να προστατεύσουν τα παιδιά τους από το να γνωρίζουν την πλήρη έκταση της ανησυχίας που θα βλάψει τα παιδιά τους και δεν το καταλαβαίνουν. ότι τα παιδιά της γνωρίζουν πολλά περισσότερα από ό, τι νομίζει. Η NCH Action for Children διαπίστωσε ότι μόνο το 17 % των μητέρων στη μελέτη τους ήταν σε θέση να μιλήσουν με τα παιδιά τους. Το Οι McGee (2000) και Mullender et al (2002) διαπίστωσαν επίσης ότι λιγότερο από το ένα τρίτο των παιδιών στη μελέτη τους αισθάνθηκαν ικανά να μιλήσουν στις μητέρες τους. Οι Radford και Hester (2006) από την άλλη διαπίστωσαν ότι δεν θεωρήθηκαν όλες οι σχέσεις μητέρας -παιδιού ως κατεστραμμένες μετά τη βία. Οι Mullender et al, 2002 διαπίστωσαν ότι οι μητέρες ήταν πολύ σημαντικές όσον αφορά τη βοήθεια και την υποστήριξη, προκειμένου τα παιδιά τους να αντιμετωπίσουν την ενδοοικογενειακή βία και οι μητέρες συχνά βρίσκουν ότι τα παιδιά τους είναι υποστηρικτικά βοηθώντας τα να ξεπεράσουν τη βία (Durfee, 2011).

Η οικοδόμηση μιας καταχρηστικής σχέσης απαιτεί χρόνο - αν η κακοποίηση αρχίσει να συμβαίνει στο πρώτο ραντεβού, πολύ λιγότερες γυναίκες θα έμεναν στις σχέσεις για όσο διάστημα έμεναν. Οι επιζώντες της ενδοοικογενειακής βίας περιγράφουν μια «πλύση εγκεφάλου», η οποία είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθεί σε εμπειρικές μελέτες. Ο Weiss (2000) περιγράφει συνεντεύξεις με γυναίκες στις οποίες λένε ότι η φάση δημιουργίας έντασης συνέβη τόσο σταδιακά που σχεδόν δεν το αντιλήφθηκαν. Περιγράφουν τους κακοποιούς που επέλεξαν την αυτοεκτίμησή τους κάνοντας σχόλια από την πλευρά τους σχετικά με την πρόσληψη τροφής ή την αξία τους ως σύζυγος ή φίλη, προσέχοντας περισσότερο να μετριάσουν. ευεξία του συντρόφου. Πράγματι, οι γυναίκες αρχίζουν να πιστεύουν ότι οι σύντροφοί τους πρέπει να έχουν δίκιο στις κριτικές τους - άλλωστε, έψαχνε μόνο για το συμφέρον τους (Durfee, 2011).

4.2 Η πρόληψη της κακοποίησης

Η ανάλυση της βιβλιογραφίας απεικόνισε ξεκάθαρα μια κοινότητα σε μετάβαση, όπου η βία θεωρούνταν προφανώς μέρος της καθημερινής ζωής. Υπήρξε επίσης αναγνώριση της ανάγκης για αλλαγή. Υπήρχε επίγνωση της επιρροής ενός πατριαρχικού συστήματος στη βία. Αναγνωρίστηκε επίσης ότι οι κοινωνικές και ψυχολογικές συνέπειες της βίας οδηγούν σε δυσκολίες διαφάνειας σε σχέση με την οικογένεια, τους φίλους, την υγειονομική περίθαλψη και τα νομικά συστήματα. Σε ατομικό επίπεδο, οι γυναίκες εξακολουθούσαν να προτρέπονται να μιλήσουν για τις εμπειρίες τους από τη βία, ώστε να μπορούν να υποστηριχθούν. Σε επίπεδο σχέσεων, οι γείτονες οφείλουν να ενθαρρύνονται να βοηθήσουν τους πληγέντες. Σε κοινοτικό επίπεδο, η ευθύνη για την προστασία των πληγεισών οικογενειών ήταν αισθητή, αλλά υπάρχει επίσης μια έντονη αίσθηση της ανάγκης για κανονιστικές και διαρθρωτικές αλλαγές (Moffitt, Robins, & Caspi, 2001).

Οι εργαζόμενοι στο σύστημα υγείας οφείλουν να αντιλαμβάνονται ξεκάθαρα ότι οι κακοποιημένες γυναίκες έχουν δυσκολία στο να ανοιχτούν σχετικά με την κατάστασή τους. Η ντροπή και το στίγμα που συνδέονται με τη κακοποίηση συχνά έχουν ως αποτέλεσμα οι γυναίκες να αποτυγχάνουν να αποκαλύψουν τις πραγματικές αιτίες των τραυματισμών και της ταλαιπωρίας τους. Οι παραπάνω εργαζόμενοι έχουν την ευθύνη της προσπάθειας να λάβουν τις απαραίτητες πληροφορίες για τη θεραπεία. Επιπλέον πρέπει να αντιλαμβάνονται τη δέσμευση πως πρέπει να φροντίζουν τις γυναίκες παρά να τις πιέζουν να μιλήσουν. Έτσι, οι εργαζόμενοι στο σύστημα υγείας πρέπει να αναγνωρίζουν την ανάγκη να χρησιμοποιήσουν τις ικανότητές τους στη συμβουλευτική και ήταν έτοιμοι να συμμετέχουν σε δραστηριότητες πρόληψης της βίας σε συνεργασία με άλλους φορείς. Πρέπει να προσπαθήσουν μαζί με όλη την κοινότητα να κάνουν τη διαφορά (Moffitt, Robins, & Caspi, 2001).

Η προθυμία των εργαζομένων στο σύστημα υγείας να διαδραματίσουν ρόλο στην υποστήριξη και τη φροντίδα επιβεβαιώνεται διαχρονικά. Περισσότεροι οι ίδιοι θα ενθαρρύνουν τις γυναίκες να αναφέρουν τα περιστατικά κακοποίησης στις οικογένειές τους. Περισσότεροι από αυτούς πρέπει να ενθαρρύνουν επίσης τις γυναίκες να αναφέρουν στην αστυνομία τα εν λόγω περιστατικά (Fisher & Regan, 2006).

4.3 Σχεδιασμός Προγραμμάτων Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Κακοποίησης

Είναι απαραίτητο να επανεξεταστούν τα ισχύοντα μέτρα για την κακοποίηση των γυναικών, εάν υπάρχει η πρόθεση να επιλυθεί το ζήτημα της βίας κατά των γυναικών μακροπρόθεσμα. Όσον αφορά τη νομοθεσία και τις δικαστικές διαδικασίες, κάθε κυβέρνηση θα πρέπει να επανεξετάσει σε βάθος τον νόμο για την ενδοοικογενειακή βία, ώστε η βία κατά των γυναικών να μπορεί να χαρακτηριστεί ως εγκληματική πράξη. Η απλοποίηση και η βελτίωση των εντολών δικαστικής προστασίας, όπως η παράταση της διάρκειας της διαταγής ασφαλιστικών μέτρων, θα ήταν χρήσιμη. Επίσης, η βελτίωση των

μέτρων στήριξης των θυμάτων κακοποίησης θα ενίσχυε τη δίωξη. Είναι μάλλον δύσκολο για τα θύματα να καταθέσουν κατά των συζύγων τους πρόσωπο με πρόσωπο στο δικαστήριο (Saradjian, 2010). Το Συμβούλιο Κοινωνικής Υπηρεσίας του Χονγκ Κονγκ (2007) πρότεινε έτσι την παροχή βοηθητικού συνεργάτη για τα θύματα που θα συνόδευε τα θύματα κατά τη διάρκεια της ακρόασης, θα παρείχε ενεργά σχετικές νομικές πληροφορίες και θα επικοινωνούσε με τους εισαγγελείς και το δικαστήριο για να ενημερώνεται η διαδικασία της υπόθεσης. Η πλήρης πληροφόρηση για τα θύματα είναι ζωτικής σημασίας. Επειδή τα περισσότερα από τα θύματα δεν γνωρίζουν το δικαίωμά τους, είναι μάλλον χρήσιμο εάν ο επαγγελματίας πρώτης γραμμής παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες και υπηρεσίες, όπως καταφύγιο και αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (Talbot, 2008).

Είναι βέβαιο ότι η κυβέρνηση θα πρέπει να βελτιώσει τη διαθεσιμότητα και την προσβασιμότητα των καταφυγίων ταυτόχρονα. Για τους δράστες, ένα υποχρεωτικό πρόγραμμα παρέμβασης κακοποιών φαίνεται να είναι αποτελεσματικό και πρέπει να εφαρμοστεί. Από την άλλη πλευρά, η διαθέσιμη εμπειρική βιβλιογραφία αποκάλυψε ότι η επαγγελματική κατάρτιση για τον χειρισμό της ενδοοικογενειακής βίας πρέπει να ενισχυθεί. Στην πραγματικότητα, οι φορείς κοινωνικής πρόνοιας δεν διαθέτουν πόρους και υποστήριξη από την κυβέρνηση για την καταπολέμηση της βίας με βάση το φύλο στο σπίτι. Ως εκ τούτου, δεν είναι σε θέση να εμβαθύνουν την παρέμβαση και τις θεραπείες για την ενδοοικογενειακή βία (Talbot, 2008).

Εκτός από τους πόρους και τη νομοθεσία και τις δικαστικές διαδικασίες, η αλλαγή της ιδεολογίας είναι πιο σημαντική. Τα τελευταία χρόνια, οι κυβερνήσεις σε πολλές δυτικές χώρες συμφώνησαν ότι η κακοποίηση είναι ζήτημα φύλου και το φέρνουν σε εγκληματικό επίπεδο (Digidiki & Bhadha, 2018).

Ο Leung (2008) τόνισε ότι ο καλύτερος τρόπος για να προστατεύονται οι γυναίκες από την κακοποίηση είναι να λαμβάνεται υπόψη η έννοια του φύλου κατά τον χειρισμό του ζητήματος της ενδοοικογενειακής βίας. Η έννοια της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου αναπτύχθηκε μετά την 3η Παγκόσμια Διάσκεψη για τις Γυναίκες το 1985 στο Ναϊρόμπι και παρουσιάστηκε επίσημα στην Πλατφόρμα Δράσης της 4ης Παγκόσμιας Διάσκεψης για τις Γυναίκες στο Πεκίνο το 1995 (Gracia, 2014). Η Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου ορίζεται ως η έννοια της δημόσιας πολιτικής και ως «η διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων για τις γυναίκες και τους άνδρες οποιασδήποτε σχεδιαζόμενης δράσης, συμπεριλαμβανομένων νομοθεσίας, πολιτικών ή προγραμμάτων, σε όλους τους τομείς και σε όλα τα επίπεδα. Είναι μια στρατηγική για να καταστήσει τις ανησυχίες και τις εμπειρίες τόσο των γυναικών όσο και των ανδρών μια αναπόσπαστη διάσταση του σχεδιασμού, της εφαρμογής, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης πολιτικών και προγραμμάτων σε όλους τους πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς τομείς, έτσι ώστε γυναίκες και άνδρες να επωφελούνται εξίσου και να

μην διαιωνίζεται η ανισότητα. . Ο απώτερος στόχος είναι να επιτευχθεί η ισότητα των φύλων» (Currie & Spatz-Widom, 2010).

Ο Leung (2008) πρότεινε πως κάθε κυβέρνηση πρέπει να υιοθετήσει τον ορισμό της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και τις κατευθυντήριες γραμμές πρακτικής που προσφέρονται από διεθνείς οργανισμούς. να αναπτύξει μια ολοκληρωμένη πολιτική για την κακοποίηση και την εφαρμογή στρατηγικής σύμφωνα με την επικρατούσα τάση του φύλου· και να δημιουργήσει ένα υψηλόβαθμο συντονιστικό όργανο για την επεξεργασία ενός σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση και την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας· τη βελτίωση της κεντρικής συλλογής δεδομένων και των συστημάτων διάδοσης πληροφοριών, τη προσπάθεια να εδραιωθεί το σύστημα συνεργασίας μεταξύ κυβέρνησης και ΜΚΟ για να διασφαλιστεί ότι οι πόροι είχαν χρησιμοποιηθεί για την καταπολέμηση της βίας, να συγκροτηθεί ομάδα παρέμβασης στην κρίση με τη συνεργασία της αστυνομίας και των κοινωνικών λειτουργών και να γίνει προσπάθεια για να βελτιώσει ο συντονισμός των υπηρεσιών σε διάφορους οργανισμούς κοινωνικής υπηρεσίας για την ενίσχυση της εκπαίδευσης σχετικά με την ευαισθησία του φύλου για τους επαγγελματίες πρώτης γραμμής. (Saradjian, 2010)

4.4 Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού

Όσον αφορά τους επαγγελματίες υγείας, η αναγνώριση των θυμάτων ενδοοικογενειακής κακοποίησης έχει αναγνωριστεί ως πολύ σημαντική. Αν και υπάρχουν ανάμεικτα στοιχεία σχετικά με το εάν είναι απαραίτητος ο έλεγχος ρουτίνας για τον εντοπισμό θυμάτων ενδοοικογενειακής κακοποίησης, έχει αποδειχθεί εμπειρικά ότι οι επαγγελματίες υγείας πρέπει να κάνουν περισσότερα για να εμπλακούν στον εντοπισμό ατόμων που βιώνουν ενδοοικογενειακή κακοποίηση. Ο εντοπισμός των ατόμων που βιώνουν ενδοοικογενειακή κακοποίηση έχει προταθεί ως βοήθεια για να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι λαμβάνουν τη βοήθεια που χρειάζονται εγκαίρως, σπάζοντας έτσι τον κύκλο της κακοποίησης. Καθώς οι κοινωνικοί λειτουργοί είναι πιθανό να έρχονται σε επαφή με οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα στις σχέσεις τους, υπάρχουν ευκαιρίες που θα ενισχύσουν την αναγνώριση των θυμάτων κακοποίησης (Holt, 2003).

Ένα σημαντικό μέρος της αναγνώρισης είναι η κατάλληλη ανταπόκριση, όταν οι άνθρωποι ανοίγονται για την εμπειρία τους από την κακοποίηση. Δεδομένου ότι υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με την απομάκρυνση των παιδιών και η δυσπιστία των κοινωνικών λειτουργών για την υποστήριξη ενηλίκων που βιώνουν κακοποίηση, οι ίδιοι πρέπει να ανταποκρίνονται με ενσυναίσθηση σε οικογένειες όπου υπάρχει εντυπωμένη η κακοποίηση. Αυτό θα βοηθήσει στη διευκόλυνση της ανάπτυξης των επιπέδων εμπιστοσύνης που απαιτούνται για τον εντοπισμό των θυμάτων (Holt, 2003).

Ένας άλλος σημαντικός ρόλος των κοινωνικών λειτουργών είναι η σήμανση και η παραπομπή των θυμάτων κακοποίησης σε εξειδικευμένες υπηρεσίες. Αν και δεν αναμένεται ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί θα πρέπει να έχουν εξειδίκευση στην παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης για την κακοποίηση, είναι απαραίτητο να μπορούν να παραπέμπουν άτομα στις κατάλληλες υπηρεσίες που μπορούν να τους υποστηρίξουν. Υπάρχουν πολλά εμπόδια που εμποδίζουν τα θύματα της κακοποίησης να αναζητήσουν βοήθεια από εξειδικευμένες υπηρεσίες. Ωστόσο, αναμένεται ότι εάν κάποιος κοινωνικός λειτουργός τους παραπέμψει, είναι πιθανό να δεχτεί την παραπομπή. Μερικά από τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν τα θύματα κακοποίησης περιλαμβάνουν τη ντροπή και το στίγμα, τον φόβο της επίπτωσης και τον φόβο της ευθύνης και της δυσπιστίας. Ανάλογα με το είδος της κακοποίησης, το φύλο του δράστη και τα κοινωνικά δίκτυα υποστήριξής τους, πολλά θύματα μπορεί να είναι απρόθυμα να ζητήσουν βοήθεια από επαγγελματίες. Έτσι, με τη βοήθεια κοινωνικών λειτουργών, υπάρχει η πιθανότητα να δοθεί η δυνατότητα στα θύματα να σπάσουν τη σιωπή και να αναζητήσουν τη βοήθεια που χρειάζονται για τον εαυτό τους. Ως εκ τούτου, πέρα από τα θέματα προστασίας των παιδιών, οι κοινωνικοί λειτουργοί διαδραματίζουν ρόλο στο να διασφαλίσουν ότι οι ενήλικες που υφίστανται κακοποίηση υποστηρίζονται επαρκώς (Goldblatt & Buchbinder, 2003).

Υπάρχοντα στοιχεία από τους Ellsberg et al. (2008) δείχνει ότι οι γυναίκες θύματα κακοποίησης αντιμετωπίζουν ένα ευρύ φάσμα προβλημάτων σωματικής και ψυχικής υγείας. Ενώ υπάρχει έλλειψη ερευνητικών στοιχείων σχετικά με τον αντίκτυπο της κακοποίησης στα θύματα των ανδρών, στοιχεία από τους Bacchus et al. (2018) δείχνουν ότι για τους άντρες θύματα ενδοοικογενειακής κακοποίησης, υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία από την εμπειρία κακοποίησης, συνήθως θαμμένες κάτω από την αντίληψη ότι κανείς δεν θα τους πιστέψει. Ωστόσο, με την παραπομπή σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, τα θύματα κακοποίησης θα πρέπει να υποστηρίζονται κατάλληλα για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση και οι κοινωνικοί λειτουργοί διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία παραπομπής (Kong & Hooper, 2018).

Οι πρόσφατες αλλαγές στη νομοθεσία έδειξαν ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη των ατόμων που υφίστανται κακοποίηση. Ο νόμος περί νομικής συνδρομής, καταδίκης και τιμωρίας των παραβατών (LASPO) του 2012 περιγράφει λεπτομερώς το επίπεδο των αποδεικτικών στοιχείων που μπορούν να υποβληθούν για την υποστήριξη θεμάτων ιδιωτικού οικογενειακού δικαίου. Μολονότι ο νόμος ανέφερε ότι οι επαγγελματίες υγείας μπορούν να παρέχουν αποδεικτικά έγγραφα για νομική βοήθεια, έτσι ώστε τα θύματα να μπορούν να λάβουν τη νομική υποστήριξη που χρειάζονται, δεν δηλώθηκε ξεκάθαρα ότι τέτοια αποδεικτικά έγγραφα μπορούν να παρέχονται από κοινωνικούς λειτουργούς. Ωστόσο, οι πρόσφατες αλλαγές στη νομοθεσία δείχνουν ότι οι κοινωνικοί λειτουργοί έχουν πλέον αναγνωριστεί ότι είναι σε θέση να εντοπίσουν και να

παραπέμψουν άτομα που υφίστανται βία και, ως εκ τούτου, είναι σε θέση να παρέχουν αποδεικτικά έγγραφα προς υποστήριξη της νομικής βοήθειας για τα θύματα. Όπως περιγράφεται από την Υπηρεσία Νομικής Βοήθειας (2018), οι εγγεγραμμένοι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να παρέχουν γραπτή επιβεβαίωση της αυθεντικότητας της καταχρηστικής εμπειρίας, υπό τον όρο ότι έχουν εξετάσει οι ίδιοι το θύμα (Kong & Hooper, 2018).

Αυτή η αλλαγή στη νομοθεσία είχε σημαντικό αντίκτυπο στον βαθμό στον οποίο οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν πλέον να υποστηρίξουν τα θύματα ενδοοικογενειακής κακοποίησης. Καθώς τα άτομα που βιώνουν ενδοοικογενειακή κακοποίηση είναι πιθανό να εξαρτώνται οικονομικά από τον δράστη και μπορεί να μην έχουν τους οικονομικούς πόρους για να μπορέσουν να πληρώσουν για νομικές υπηρεσίες, αυτός ο ρόλος των κοινωνικών λειτουργών είναι πολύ σημαντικός, ειδικά όταν υπάρχει ανάγκη μάχης για την επιμέλεια των παιδιών, και την ποινικοποίηση του αδικήματος που διέπραξε ο δράστης (Kong & Hooper, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η ΣΗΜΑΣΙΑ, ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η σημασία της παρούσης ερευνητικής μελέτης συνίσταται στο να διερευνηθούν οι αντιλήψεις των γυναικών στο θέμα της κακοποίησης των γυναικών. Θέλουμε να εντοπίσουμε κατά πόσο αντιλαμβάνονται την κακοποίηση και τις μορφές της, καθώς και αν έχουν γνώση για πηγές βοήθειας σε τέτοιες περιπτώσεις. Η μέθοδος που χρησιμοποιείται σε αυτή την εργασία είναι η ποσοτική έρευνα, καθώς ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες της συγκεκριμένης εργασίας, χαρακτηρίζεται από αντικειμενικότητα, όπως και η δειγματοληψία της είναι τυχαία «Αυτό συμβαίνει γιατί αναφέρεται στην συστηματική διερεύνηση φαινομένων με στατιστικές μεθόδους και αριθμητικά δεδομένα. Χρησιμοποιεί συνήθως αντιπροσωπευτικό δείγμα παρατηρήσεων επιδιώκοντας τα αποτελέσματα να γενικευτούν στον ευρύτερο πληθυσμό» (Νομικού, 2016, σ. 1). Επιλέχθηκε να διερευνηθεί ως δείγμα οι γυναίκες, καθώς τα ποσοστά γυναικείας κακοποίησης αυξάνονται σημαντικά τα τελευταία

χρόνια.

Πιο συγκεκριμένα οι στόχοι της ερευνητικής εργασίας είναι:

- Να εξεταστεί η σχέση αντίληψης κακοποίησης γυναικών ,με δημογραφικά χαρακτηριστικά, ο τύπος καταγωγής , εργασιακή κατάσταση, οικογενειακή κατάσταση και εκπαιδευτικό επίπεδο.
- Να καταγραφούν οι γενικότερες απόψεις του δείγματος ως προς την κακοποίηση γυναικών και καταφυγή βοήθειας σε περίπτωση αναγνώρισής της.
- Να καταγραφεί αν αναγνωρίζουν και αντιλαμβάνονται τις μορφές κακοποίησης.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

- Σχετίζεται η ηλικία των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;
- Σχετίζεται η οικογενειακή κατάσταση των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;
- Σχετίζεται η καταγωγή των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;
- Σχετίζεται το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;
- Υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ της γνώσης των μορφών κακοποίησης, με τη γνώση για το τι είναι η κακοποίηση.
- Υπάρχει θετική σχέση αυτών που αντιλαμβάνονται κακοποίηση και την προσφυγή τους σε βοήθεια.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το δείγμα αποτέλεσαν γυναίκες που διαμένουν στην Ελλάδα από 18 ετών και άνω με τυχαία δειγματοληψία.

ΕΙΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ακολουθήσαμε την ποσοτική έρευνα καθώς θέλουμε να εξετάσουμε ένα μεγάλο μέρος πληθυσμού και μας ενδιέφερε η αναγωγή των αποτελεσμάτων σε ποσοστιαίες μονάδες. Επίσης, ως βασικό χαρακτηριστικό της ποσοτικής έρευνας είναι η μικρότερη επένδυση χρόνου που απαιτείται από τον ερευνητή (Κυριαζή, 1999).

1.1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ

Για την διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο, το οποίο είναι μια φόρμα που περιέχει ένα σύνολο ερωτήσεων και οι συμμετέχοντες καλούνται να το συμπληρώσουν. Το ερωτηματολόγιο είναι αποτέλεσμα προσωπικής μας μελέτης και σύνταξης. Λόγω των συνθηκών της πανδημίας του κορονοϊού, το ερωτηματολόγιο το δημιουργήσαμε μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Google Forms και διανεμήθηκε μέσω διαδικτυακών ιστοτόπων ή/ και σελίδων κοινωνικής δικτύωσης.

Το ερωτηματολόγιο χωρίστηκε σε 2 ενότητες τα δημογραφικά και γενικά στοιχεία και 19 ερωτήσεις που εξετάζει τη γνώση και αντίληψη των γυναικών όσο αφορά την κακοποίηση, καθώς και τη στάση αυτών σε αυτό το φαινόμενο.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Αρχικά το πρώτο μέρος χωρίζεται σε δύο τμήματα και λαμβάνονται πληροφορίες για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και τα γενικά στοιχεία του ερευνητικού πληθυσμού. Στο πρώτο τμήμα περιλαμβάνονται ερωτήσεις κλειστού τύπου και καταγράφουν το την ηλικία, καταγωγή, οικογενειακή κατάσταση, μορφωτικό επίπεδο και εργασιακή σχέση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - ΚΛΙΜΑΚΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ – LIKERT

Σε αυτή την ενότητα εξετάζονται οι απόψεις των γυναικών μέσω μιας κλίμακας συμφωνίας. Η κλίμακα Likert αποτελεί μια κλίμακα αξιολόγησης και εκτίμησης απόψεων / συμπεριφορών. Ο αξιολογητής έχει μια λίστα με προτάσεις (καταφατικές ή ερωτηματικές), ο αριθμός των οποίων συνήθως κυμαίνεται από έξι ως τριάντα (Arnold et al, 1967). Οι προτάσεις συνοδεύονται από κλειστές απαντήσεις, οι οποίες συνήθως δίνονται με τη μορφή κλίμακας από 3 ως 7 βαθμίδες και υποδηλώνουν διαφορετικό βαθμό συμφωνίας ή ικανοποίησης. Στη διαβάθμιση της κλίμακας χρησιμοποιείται συνήθως η ομάδα επιλογών «Διαφωνώ», «Διαφωνώ Απόλυτα», «Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ-Ουδέτερος», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ Απόλυτα». Ο συμμετέχων καλείται να σημειώσει το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας του με την εκάστοτε πρόταση.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι σύντομα, σαφή και κατανοητά γραμμένα, χωρίς να γενικολογούν (Παπαδημητρίου κ.α., 2001).

Στην περίπτωση μας, χρησιμοποιήθηκαν καταφατικές προτάσεις με στάσεις ή πεποιθήσεις σχετικά με την κακοποίηση. Οι απαντήσεις δινόταν μέσα από μια κλίμακα 5 βαθμίδων: «Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ», «Ουδέτερος», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ απόλυτα».

Ανάλυση ευρημάτων έρευνας

«Η ανάλυση των ευρημάτων της έρευνας έγινε μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS. Το SPSS (Statistical Package for Social Sciences) είναι πρόγραμμα σχεδιασμένο για την ανάλυση δεδομένων που προκύπτουν από ερωτηματολόγια, παρατηρήσεις, ελέγχους κλπ. Με τη βοήθεια του SPSS μπορούν να εκτελεστούν διαφορετικές αναλύσεις, να υπολογισθούν συναρτήσεις και να παρουσιαστούν γραφικά τα στατιστικά αποτελέσματα μέσα από ένα φιλικό για το χρήστη, γραφικό περιβάλλον» (Τραγάκη, 2014, σ. 1). Για την ανάλυση, χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS v25, από το οποίο σε συνεργασία με το MS Excel 2019, προέκυψαν όλοι οι πίνακες και τα γραφήματα του κυρίως κειμένου της έρευνας.

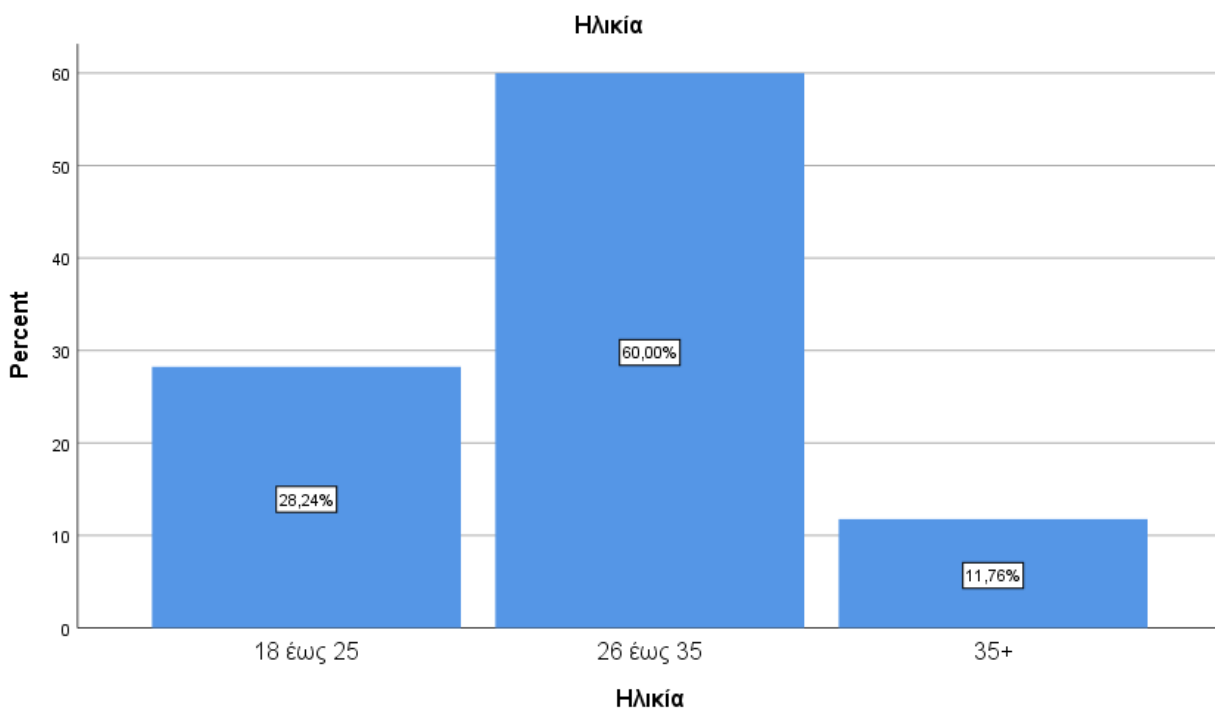
Περιγραφική στατιστική

Στην ενότητα που ακολουθεί, αναλύονται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτηθέντων και οι απόψεις τους αναφορικά με την κακοποίηση των γυναικών.

Το δείγμα αποτελείται από 92 γυναίκες.

Στο **Γράφημα 5.1**, παρατηρείται πως το 28,4% των ερωτηθέντων είναι από 18 έως 25 ετών, ενώ η πλειοψηφία 60% είναι 26 έως 35 .Επιπλέον, το υπόλοιπο 11.76% ανήκει σε όσους είναι άνω των 35 ετών.

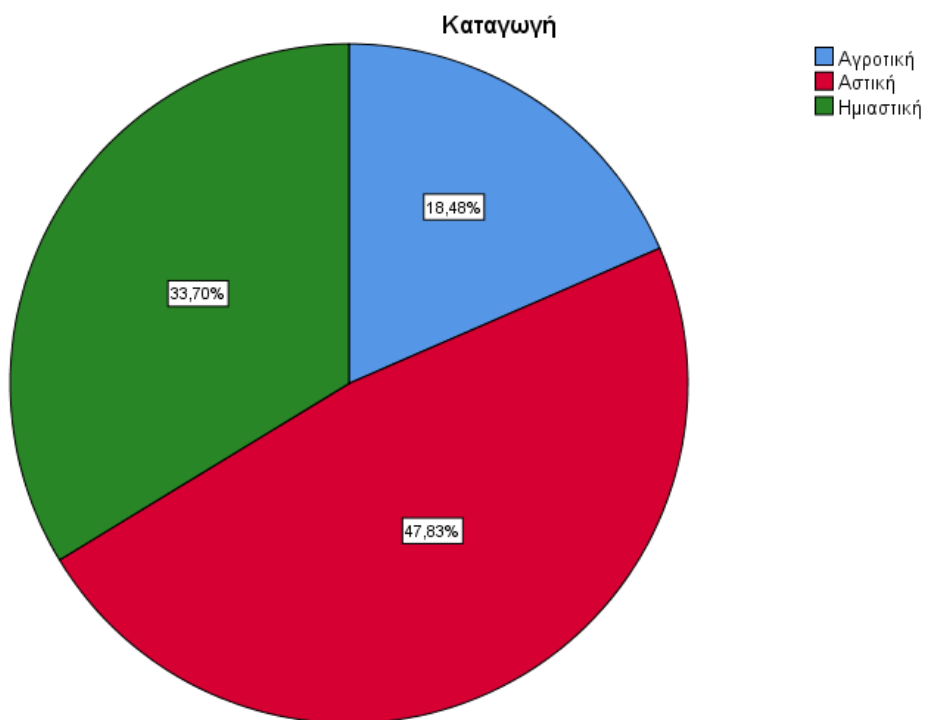
Γράφημα 5.1: Ηλικία

Στον **Πίνακα 5.3** και στη **πίτα 5.3**, διερευνάται η καταγωγή των ερωτηθέντων. Το 18.5% δήλωσαν πως κατάγονται από αγροτική περιοχή, το 47.8% καταγωγή από αστική περιοχή και το 33,7% καταγωγή από ημιαστική περιοχή.

		Συχνότητα	Έγκυρο ποσοστό
Valid	Αγροτική	17	18,5
	Αστική	44	47,8
	Ημιαστική	31	33,7
	Σύνολο	92	100,0

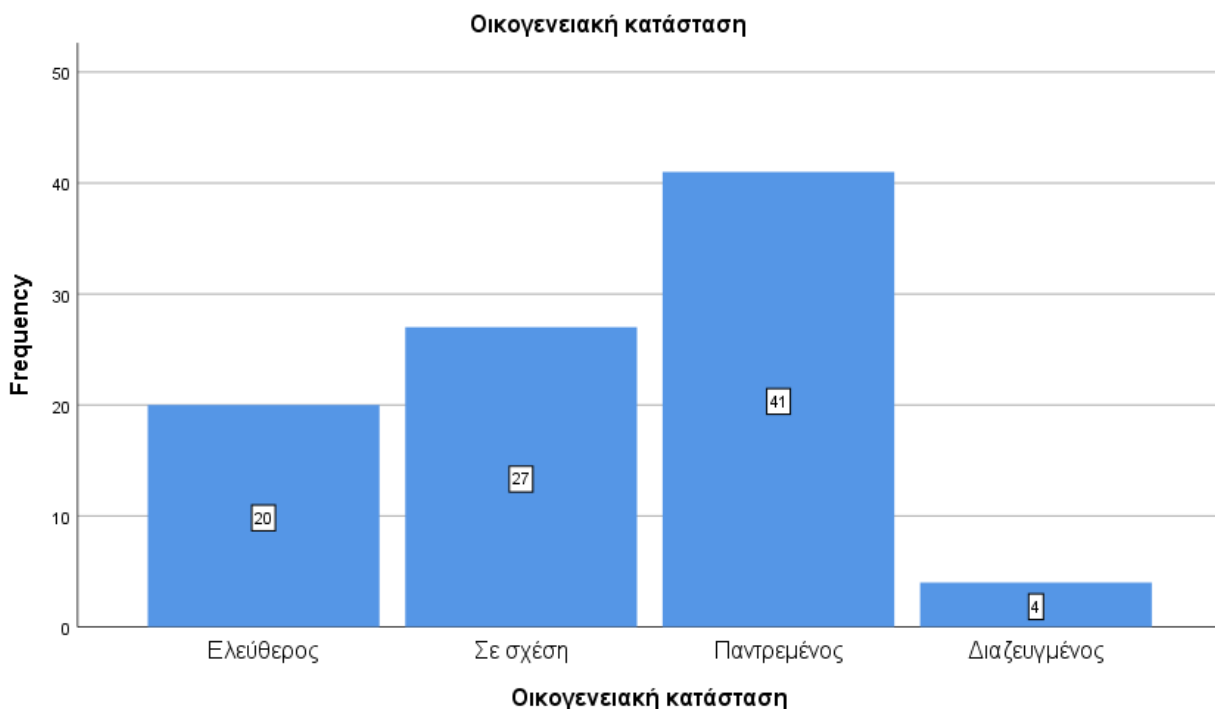
Γράφημα 5.3: Καταγωγή

Στον Πίνακα 5.4 και το Γράφημα 5.4 που ακολουθούν, παρατίθεται η οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων. Το 21,7% αυτών είναι παντρεμένοι, όσοι βρίσκονται σε σχέση αγγίζουν το 29,3% και το 44,6% ανήκει στους ελεύθερους. Το υπόλοιπο 4,3% του δείγματος αποτελείται από διαζευγμένους.

		Συχνότητα	έγκυρο ποσοστό
Valid	Ελεύθερος	20	21,7
	Σε σχέση	27	29,3
	Παντρεμένος	41	44,6
	Διαζευγμένος	4	4,3
	Σύνολο	92	100,0

Γράφημα 5.4: Οικογενειακή κατάσταση

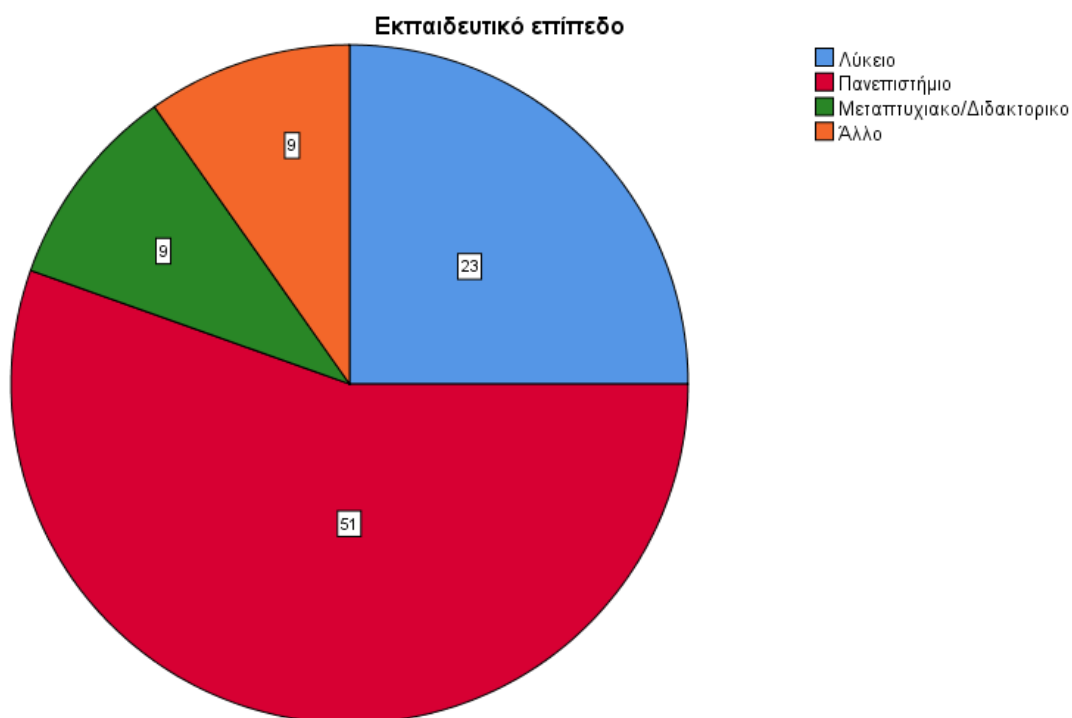

Συνεχίζοντας με το εκπαιδευτικό επίπεδο των ερωτηθέντων, φαίνεται πως το 55.3% είναι απόφοιτοι πανεπιστημίου και το 25.2% απόφοιτοι Λυκείου. Επιπλέον, οι κάτοχοι μεταπτυχιακού-διδακτορικού τίτλου και η απάντηση «Άλλο» καταλαμβάνουν από 9.7% αντιστοίχως. Τα παραπάνω παρουσιάζονται στον **Πίνακα 5.5** και στη **πίτα 5.5**.

Πίνακας 5.5: Εκπαιδευτικό επίπεδο

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Λύκειο	26	25.2
	Πανεπιστήμιο	57	55.3
	Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό	10	9.7
	Άλλο	10	9.7
	Σύνολο	103	100.0

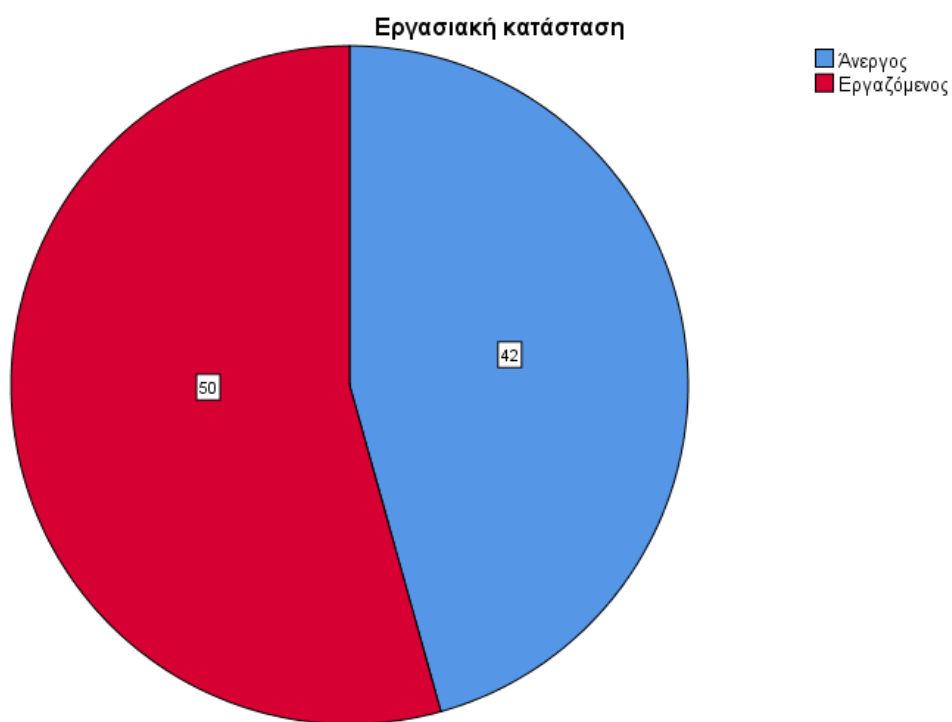
Γράφημα 5.5: Εκπαιδευτικό επίπεδο

Στον **Πίνακα 5.6** και στη **πίτα 5.6**, παρουσιάζεται η εργασιακή κατάσταση των ερωτηθέντων της έρευνας. Το 54.3% αυτών δηλώνουν πως εργάζονται, σε αντίθεση με το υπόλοιπο 45.7% που δηλώνουν άνεργοι.

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Άνεργος	42	45,7
	Εργαζόμενος	50	54,3
	Σύνολο	92	100,0

Πίτα 5.6:

Στον **Πίνακα 5.7**, παρουσιάζεται κατά πόσο γνωρίζει το δείγμα μας τι είναι η κακοποίηση. Το 94,6% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι γνωρίζει τι είναι η κακοποίηση, ενώ μόνο το 2,2% διαφωνεί/διαφωνεί απόλυτα. Ουδέτεροι στην απάντησή τους είναι 3,3% του δείγματος.

Πίνακας 5.7

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
--	--	-----------	----------------

Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	2	2,2
	Ουδέτερος	3	3,3
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	87	94,6

Στη συνέχεια στον **Πίνακα 5.8**, φαίνεται κατά πόσο πιστεύουν ότι γνωρίζουν όλες τις μορφές κακοποίησης. Το 82,6% φαίνεται να συμφωνεί/ Συμφωνεί απόλυτα ότι γνωρίζει τις μορφές της κακοποίησης, ενώ το 7,6 διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι γνωρίζει όλες τις μορφές κακοποίησης. Ωστόσο το 9,8% παραμένει ουδέτερο.

Πίνακας 5.8

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	7	7,6
	Ουδέτερος	9	9,8
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	76	82,6

Στον **Πίνακα 5.9** παρουσιάζεται η αντίληψή τους κατά πόσο πιστεύουν ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ στα θύματα που κακοποιούνται. Το 65,2% διαφωνεί απόλυτα/ διαφωνεί ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ ατόμων που πέφτουν θύματα κακοποίησης, ενώ το 17,4 % συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα με την πρόταση ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ ατόμων θυμάτων κακοποίησης. Στο ίδιο ποσοστό 17,4% ανήκουν τα άτομα που απάντησαν με ουδέτερη στάση στην πρόταση αυτή.

Πίνακας 5.9

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	60	65,2
	Ουδέτερος	16	17,4
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	16	17,4

Στον **πίνακα 5.10** απεικονίζεται η άποψη του δείγματος κατά πόσο η κακοποίηση συνδέεται με την ηλικία. Το 84,8% διαφωνεί απόλυτα/ διαφωνεί με την πρόταση ότι η κακοποίηση συνδέεται με την ηλικία, το 3,3% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι συνδέεται η κακοποίηση με την ηλικία . Το 12% είναι ουδέτερο σε αυτή τη πρόταση.

πίνακας 5.10

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	78	84,8
	Ουδέτερος	11	12,0
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	3	3,3

Στον **πίνακα 5.11** παρουσιάζεται η άποψη πως η κακοποίηση παύει μετά από μια συγκεκριμένη ηλικία του θύματος. Το 95,6% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι η κακοποίηση παύει μετά από μια συγκεκριμένη ηλικία του θύματος, ενώ το υπόλοιπο 4,3% έχει ουδέτερη άποψη.

Πίνακας 5.11

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	88	95,6
	Ουδέτερος	4	4,3

Επιπλέον στον **πίνακα 5.12**, φαίνεται η αντίληψη ότι οι άντρες πέφτουν λιγότερο συχνά θύματα κακοποίησης. Το 56,5 % συμφωνεί/συμφωνεί απόλυτα ότι οι άντρες πέφτουν λιγότερο συχνά θύματα κακοποίησης, το 18,5% διαφωνεί/διαφωνεί απόλυτα ότι οι άντρες πέφτουν λιγότερο συχνά θύματα κακοποίησης και το 25% παραμένει ουδέτερο σε αυτή τη πρόταση.

πίνακας 5.12

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	17	18,5
	Ουδέτερος	23	25,0
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	52	56,5

Στον **πίνακα 5.13** φαίνεται η άποψη του δείγματος για την πρόταση ότι οι γυναίκες πέφτουν πιο συχνά θύματα κακοποίησης. Το 81,6% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν πιο συχνά θύματα κακοποίησης, ενώ το 8,7% διαφωνεί, διαφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν πιο συχνά θύματα κακοποίησης. Το 9.8% κρατάει ουδέτερη στάση στην πρόταση αυτή.

πίνακας 5.13

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	8	8,7
	Ουδέτερος	9	9,8
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	75	81,6

Στον παρακάτω **πίνακα 5.14** παρουσιάζονται οι απόψεις του δείγματος σχετικά με το αν εντός μιας οικογένειας θύματα κακοποίησης μόνο οι γυναίκες. Η πλειοψηφία 77,2% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι εντός μιας οικογένειας θύματα κακοποίησης μόνο οι γυναίκες, ενώ μόνο το 6,5% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι εντός μιας οικογένειας θύματα κακοποίησης μόνο οι γυναίκες. Το 16,3% έχει ουδέτερη στάση, ότι εντός μιας οικογένειας θύματα κακοποίησης μόνο οι γυναίκες.

πίνακας 5.14

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	71	77,2

Ουδέτερος	15	16,3
Συμφωνώ	6	6,5

Στον **πίνακα 5.15** φαίνεται η άποψη του δείγματος για το αν οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σωματικής κακοποίησης. Η πλειοψηφία του δείγματος 87% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σωματικής κακοποίησης. Το 6,5 % συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σωματικής κακοποίησης, ενώ το ίδιο ποσοστό 6,5% έχει ουδέτερη στάση σε αυτή τη πρόταση.

πίνακας 5.14

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	80	87
	Ουδέτερος	6	6,5
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	6	6,5

Στον **Πίνακα 5.16** φαίνεται η άποψη του δείγματος για το αν οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σεξουαλικής κακοποίησης. Η πλειοψηφία 83,7% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σεξουαλικής κακοποίησης, ενώ το 13% συμφωνεί/συμφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σεξουαλικής κακοποίησης. Το 3,3% έχει ουδέτερη στάση στην πρόταση ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σεξουαλικής κακοποίησης.

Πίνακας 5.16

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	77	83,7
	Ουδέτερος	3	3,3
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	12	13

Στον **πίνακα 5.17** φαίνεται ποια είναι η αντίληψη του δείγματος σχετικά με το αν οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά συναισθηματικής κακοποίησης. Το 83,6% του δείγματος διαφωνεί / διαφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά συναισθηματικής κακοποίησης. Το 7,7% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά συναισθηματικής κακοποίησης, ενώ το 8,8% του δείγματος φαίνεται να έχει ουδέτερη στάση στην πρόταση ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά συναισθηματικής κακοποίησης.

πίνακας 5.17

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	76	83,6
	Ουδέτερος	8	8,8
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	7	7,7

Στη συνέχεια, στον **πίνακα 5.18** παρατηρούμε την άποψη του δείγματος σχετικά με το αν μία γυναίκα που πέφτει θύμα κακοποίησης μπορεί να ζητήσει και να λάβει αποτελεσματικά βοήθεια. Το 48,9% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι αν μία γυναίκα που πέφτει θύμα κακοποίησης μπορεί να ζητήσει και να λάβει αποτελεσματικά βοήθεια, ενώ το 21,8% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα, ότι αν μία γυναίκα που πέφτει θύμα κακοποίησης μπορεί να ζητήσει και να λάβει αποτελεσματικά βοήθεια. Ουδέτερη στάση σε αυτή τη πρόταση έχει το 29,3% του δείγματος.

πίνακας 5.18

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	20	21,8
	Ουδέτερος	27	29,3
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	45	48,9

Στον **πίνακα 5.19** παρουσιάζεται η αντίληψη πως μία γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη της για να λάβει βοήθεια. Το 35,9% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη

της για να λάβει βοήθεια, ενώ το 32,6% συμφωνεί / συμφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη της για να λάβει βοήθεια. Κοντά στο τελευταίο ποσοστό είναι και αυτοί που κράτησαν ουδέτερη στάση στην πρόταση, πως μία γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη της για να λάβει βοήθεια που ανέρχονται στο 29,3%.

πίνακας 5.19

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	33	35,9
	Ουδέτερος	29	31,5
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	30	32,6

Στον **πίνακα 5.20** φαίνεται η στάση του δείγματος απέναντι στη πρόταση πως μία γυναίκα πρέπει να παρακινηθεί από τρίτους για να ζητήσει και να λάβει βοήθεια. Το 38,5% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να παρακινηθεί από τρίτους για να ζητήσει και να λάβει βοήθεια, ενώ μόνο το 5,5% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να παρακινηθεί από τρίτους για να ζητήσει και να λάβει βοήθεια. Το 30,8 % του δείγματος έχει ουδέτερη στάση σε αυτή τη πρόταση.

πίνακας 5.20

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	28	5,5
	Ουδέτερος	28	30,8
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	35	38,5

Στον **πίνακα 5.21** παρουσιάζεται η αντίληψη του δείγματος όσο αφορά τη πρόταση οι γυναίκες εθελουφλούν όσον αφορά το πρόβλημα όταν πέφτουν θύματα κακοποίησης. Το 52,8% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ,ότι οι γυναίκες εθελουφλούν όσον αφορά το πρόβλημα όταν πέφτουν θύματα κακοποίησης, ενώ το 25,3% διαφωνεί απόλυτα/διαφωνεί ότι οι γυναίκες

εθελουφλούν όσον αφορά το πρόβλημα όταν πέφτουν θύματα κακοποίησης. Τέλος το 22% κρατάει ουδέτερη στάση σε αυτή τη πρόταση.

πίνακας 5.21

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	23	25,3
	Ουδέτερος	20	22,0
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	48	52,8

Στον παρακάτω **πίνακα 5.22** φαίνεται η αντίληψη του δείγματος σχετικά με το αν το ιστορικό και τα βιώματα μιας γυναίκας την επηρεάζουν στην απόφαση της να ξεφύγει από περιστατικά κακοποίησης. Η πλειοψηφία σε αυτή τη πρόταση, 65,2% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι το ιστορικό και τα βιώματα μιας γυναίκας την επηρεάζουν στην απόφαση της να ξεφύγει από περιστατικά κακοποίησης, ενώ το 7,6% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι το ιστορικό και τα βιώματα μιας γυναίκας την επηρεάζουν στην απόφαση της να ξεφύγει από περιστατικά κακοποίησης. Το 27,2% είναι ουδέτερο σε αυτή τη πρόταση ότι το ιστορικό και τα βιώματα μιας γυναίκας την επηρεάζουν στην απόφαση της να ξεφύγει από περιστατικά κακοποίησης.

πίνακας 5.22

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	7	7,6
	Ουδέτερος	25	27,2
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	60	65,2

Στον **πίνακα 5.23**, φαίνεται το κατά πόσο το δείγμα μας θεωρεί ότι υπάρχουν οι κατάλληλες δομές που μπορούν να βοηθήσουν γυναίκες που έχουν πέσει θύματα κακοποίησης. Το 53,8% του δείγματος απάντησε ότι συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι υπάρχουν οι κατάλληλες δομές που μπορούν να βοηθήσουν γυναίκες που έχουν πέσει θύματα κακοποίησης, το 30,8% απάντησε

ουδέτερα σε αυτό, ενώ το 15,4% απάντησε ότι διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα στο ότι υπάρχουν οι κατάλληλες δομές που μπορούν να βοηθήσουν γυναίκες που έχουν πέσει θύματα κακοποίησης.

πίνακας 5.23

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	14	15,4
	Ουδέτερος	28	30,8
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	49	53,8

Στον **πίνακα 5.24** φαίνεται η αντίληψη σχετικά με το αν οι δομές φροντίδας κακοποιημένων γυναικών δρουν αποτελεσματικά. Η πλειοψηφία του δείγματος 56,5% έχει ουδέτερη στάση στη πρόταση ότι οι δομές φροντίδας κακοποιημένων γυναικών δρουν αποτελεσματικά, ενώ το 31,5% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι οι δομές φροντίδας κακοποιημένων γυναικών δρουν αποτελεσματικά. Τέλος μόνο το 12% του δείγματος διαφωνεί / διαφωνεί απόλυτα ότι οι δομές φροντίδας κακοποιημένων γυναικών δρουν αποτελεσματικά.

πίνακας 5.24

		Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid	Διαφωνώ απόλυτα/ Διαφωνώ	11	12
	Ουδέτερος	52	56,5
	Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	29	31,5

Στον **πίνακα 5.25** που ακολουθεί, παρουσιάζεται η άποψη του δείγματος, κατά πόσο πρέπει να βελτιωθούν τα μέτρα και οι πρακτικές των δομών για τις γυναίκες θύματα κακοποίησης. Η πλειοψηφία, το 89,1% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι πρέπει να βελτιωθούν τα μέτρα και οι πρακτικές των δομών για τις γυναίκες θύματα κακοποίησης, ενώ μόνο το 1,1% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι πρέπει να βελτιωθούν τα μέτρα και οι πρακτικές των δομών για τις γυναίκες θύματα

κακοποίησης. Το 9,8% του δείγματος απάντησε ουδέτερα στο ότι πρέπει να βελτιωθούν τα μέτρα και οι πρακτικές των δομών για τις γυναίκες θύματα κακοποίησης.

πίνακας 5.25

	Συχνότητα	Έγκυρο Ποσοστό
Valid Διαφωνώ	1	1,1
Ουδέτερος	9	9,8
Συμφωνώ/ Συμφωνώ απόλυτα	82	89,1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η κακοποίηση δεν έχει μία συγκεκριμένη μορφή, μπορεί να είναι: σωματική, λεκτική, συναισθηματική, ψυχολογική, σεξουαλική, οικονομική αποστέρηση, κοινωνική. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνήσουμε τις απόψεις και τις στάσεις των γυναικών σχετικά με το φαινόμενο της βίας – κακοποίησης κατά των γυναικών, καθώς τα τελευταία χρόνια, τα περιστατικά βίας έχουν αυξηθεί σημαντικά. Η βία κατά των γυναικών αποτελεί πρόβλημα με προεκτάσεις σε ατομικό, διαπροσωπικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Στην παρούσα έρευνα δεν παρουσιάζεται σημαντική συσχέτιση με τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος ωστόσο το 94,6% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι γνωρίζει τι είναι η κακοποίηση και το 82,6% φαίνεται να συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι γνωρίζει τις μορφές της. Η πλειοψηφία ωστόσο 65,2% διαφωνεί απόλυτα/ διαφωνεί ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ ατόμων που πέφτουν θύματα κακοποίησης. Το 84,8% διαφωνεί απόλυτα/ διαφωνεί με την πρόταση ότι η κακοποίηση συνδέεται με την ηλικία και το 95,6% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι η κακοποίηση παύει μετά από μια συγκεκριμένη ηλικία του θύματος. Το 56,5 % συμφωνεί/συμφωνεί απόλυτα ότι οι άντρες πέφτουν λιγότερο συχνά θύματα κακοποίησης και το 81,6% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν πιο συχνά θύματα κακοποίησης. Η πλειοψηφία 77,2% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι εντός μιας οικογένειας θύματα κακοποίησης μόνο οι γυναίκες. Ωστόσο κάθε φορά που θα γίνεται μια προσπάθεια να κατανοηθούν οι συμπεριφορές κακοποίησης, πρέπει να εξετάζεται το κοινωνικό

πλαίσιο μέσα στο οποίο λαμβάνουν χώρα οι συμπεριφορές αυτές καθώς και το περιεχόμενο όλων των κοινωνικών στερεοτύπων που αφορούν τα δύο φύλα. Η πλειοψηφία του δείγματος 87% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σωματικής κακοποίησης. Η πλειοψηφία 83,7% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σεξουαλικής κακοποίησης, Το 83,6% του δείγματος διαφωνεί / διαφωνεί απόλυτα ότι οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά συναισθηματικής κακοποίησης. Σύμφωνα με τα παραπάνω υποστηρίζεται η αντίληψη του δείγματος ότι μία γυναίκα μπορεί να είναι θύμα πολλών μορφών κακοποίησης.

Το 48,9% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι αν μία γυναίκα που πέφτει θύμα κακοποίησης μπορεί να ζητήσει και να λάβει αποτελεσματικά βοήθεια. Το 35,9% διαφωνεί/ διαφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη της για να λάβει βοήθεια, ενώ το 32,6% συμφωνεί / συμφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη της για να λάβει βοήθεια. Κοντά στο τελευταίο ποσοστό είναι και αυτοί που κράτησαν ουδέτερη στάση στην πρόταση, πως μία γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη της για να λάβει βοήθεια που ανέρχονται στο 29,3%.

Το 38,5% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να παρακινηθεί από τρίτους για να ζητήσει και να λάβει βοήθεια. Το 52,8% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ,ότι οι γυναίκες εθελουφλούν όσον αφορά το πρόβλημα όταν πέφτουν θύματα κακοποίησης, συνήθως ενοχοποιούνται κατά την κακοποίηση πιστεύοντας ότι κάπου φταίνε αυτές. Αξίζει να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία 65,2% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι το ιστορικό και τα βιώματα μιας γυναίκας την επηρεάζουν στην απόφαση της να ξεφύγει από περιστατικά κακοποίησης. Το 53,8% του δείγματος απάντησε ότι συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι υπάρχουν οι κατάλληλες δομές που μπορούν να βοηθήσουν γυναίκες που έχουν πέσει θύματα κακοποίησης, Η πλειοψηφία του δείγματος 56,5% έχει ουδέτερη στάση στη πρόταση ότι οι δομές φροντίδας κακοποιημένων γυναικών δρουν αποτελεσματικά .Η αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών αν και δεν είναι μετρήσιμη ,με στατιστικά στοιχεία , η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε με ουδέτερο ύφος για το ότι οι δομές φροντίδας δρουν αποτελεσματικά. Η πλειοψηφία, το 89,1% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι πρέπει να βελτιωθούν τα μέτρα και οι πρακτικές των δομών για τις γυναίκες θύματα κακοποίησης.

Όσο αφορά τις ερευνητικές ερωτήσεις της συγκεκριμένης έρευνας, στην πρώτη ερευνητική πρόταση « Σχετίζεται η ηλικία των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;», χρησιμοποιώντας το συντελεστή συσχέτισης του Spearman, είδαμε ότι δεν υπάρχει καμιά σχέση ανάμεσα στην ηλικία και στις ερωτήσεις που αφορούν τις στάσεις και αντιλήψεις (σε όλες τις περιπτώσεις $p>0,05$). Επομένως συμπεραίνουμε από αυτό ότι η αντιλήψεις και οι στάσεις των γυναικών δεν σχετίζονται με την ηλικιακή τους ομάδα.

Στη δεύτερη ερευνητική πρόταση «Σχετίζεται η οικογενειακή κατάσταση των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;» Με την ανάλυση Διακύμανσης (ANOVA) σε όλες τις ερωτήσεις χωριστά, δεν βρέθηκε σημαντική σχέση (σε όλες τις περιπτώσεις $p>0,05$). Παρατηρείτε ότι η οικογενειακή κατάσταση του δείγματος των γυναικών δεν σχετίζεται με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών.

Στη τρίτη ερευνητική πρόταση «Σχετίζεται η καταγωγή των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;» Με την ανάλυση Διακύμανσης (ANOVA) σε όλες τις ερωτήσεις χωριστά, δεν βρέθηκε σημαντική σχέση (σε όλες τις περιπτώσεις $p>0,05$). Επιπλέον η καταγωγή των γυναικών του δείγματος δεν σχετίζεται με τις στάσεις και αντιλήψεις τους.

Στη τέταρτη ερευνητική πρόταση « Σχετίζεται το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις τους για την κακοποίηση των γυναικών;» Με την ανάλυση Διακύμανσης (ANOVA) σε όλες τις ερωτήσεις χωριστά, δεν βρέθηκε σημαντική σχέση (σε όλες τις περιπτώσεις $p>0,05$). Επομένως δεν σχετίζεται το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών με τις στάσεις και αντιλήψεις που έχουν για την κακοποίηση των γυναικών.

Στη πέμπτη ερευνητική πρόταση « Υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ της γνώσης των μορφών κακοποίησης, με τη γνώση για το τι είναι η κακοποίηση.» Χρησιμοποιώντας το συντελεστή συσχέτισης του Spearman, είδαμε ότι υπάρχει θετική σχέση ($r=0.756$ και $p<0.001$), που σημαίνει ότι όσες έχουν γνώση τι είναι η κακοποίηση γνωρίζουν κατά κανόνα και τις μορφές της.

Τέλος στην έκτη ερευνητική πρόταση « Υπάρχει θετική σχέση αυτών που αντιλαμβάνονται κακοποίηση και την προσφυγή τους σε βοήθεια.» Εδώ δεν βρέθηκε καμιά σημαντική συσχέτιση, επίσης με συντελεστή Spearman.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Με αφορμή όλα τα παραπάνω, είναι σημαντικό να εξεταστούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, ώστε να υπάρξει αποτελεσματική πρόληψη αλλά και αντιμετώπιση όλων των μορφών της βίας κατά των γυναικών, καθώς και οι προτάσεις πολιτικής για όλες τις πτυχές του φαινομένου.

Όσον αφορά την πρόληψη του φαινομένου, είναι χρήσιμο να πραγματοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης γονέων και παιδιών μέσα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα με σκοπό να αποκτήσουν γνώση τα παιδιά, από μικρή ηλικία, για το τι θεωρείται βία, τι μπορεί να προκαλέσει, αλλά και πώς αντιμετωπίζεται. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσα από σεμινάρια και ενημερωτικά προγράμματα, καλώντας η εκπαιδευτική κοινότητα ειδικούς περί του θέματος. Με αυτόν τον τρόπο οι γονείς θα έχουν μια πρώτη προσέγγιση από τους ειδικούς, όπως ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και ψυχιάτρους, που θα έχουν ως στόχο την εξάλειψη της βίας, μέσα από την πρόληψη, καθώς θα μεταφέρουν στα παιδιά τους τις βασικές αξίες, αλλά και ισχυρά αποθέματα αυτοπεποίθησης, ώστε να μη γίνουν θύτες ή θύματα. Με αυτό τον τρόπο δίνεται η ευκαιρία στους γονείς να έρθουν σε επαφή με ειδικό προσωπικό και να αναπτύξουν προβληματισμούς τους .

Επιπλέον η τεχνολογία έχει γίνει ένα αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής και της καθημερινότητας όλων. Μέσω αυτής μπορούν να επιτευχθούν σημαντικοί στόχοι για την εξάλειψη του φαινομένου όπως να δημιουργηθούν διαδικτυακές σελίδες και ομάδες, οι οποίες οι διαχειριστές τους , να έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και πληροφορίες, ώστε να έχουν ένα πιο ενεργό ρόλο και να είναι σε θέση να παραπέμπουν τον οποιοδήποτε που χρήζει βοήθεια στην ανάλογη υπηρεσία.

Επιπλέον είναι πολύ σημαντικό οι Κοινωνικοί επιστήμονες και επαγγελματίες, να εξελίσσονται, να εξειδικεύονται και να ερευνούν τα φαινόμενα για να υπάρξει καλύτερη αντιμετώπιση, αλλά και πρόληψη προβλημάτων. Επιπρόσθετα η ανυπαρξία Δομών , η γραφειοκρατία ,η ελλιπή στελέχωση τους και μη υποστηρικτική πρακτική από μέρους των εκάστοτε διοικήσεων εντείνει το πρόβλημα για άμεση παρέμβαση . Οι Δήμοι θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν περιουσιακά στοιχεία του Δήμου για δημιουργία ξενώνων φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και των παιδιών τους. Όπως επίσης θα μπορούσε να υπάρξει εθελοντισμός προσφοράς στέγης αφού εξασφαλιστούν οι απαραίτητες εγγυήσεις .

Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες εντείνεται η ομαλοποίηση της έμφυλης βίας κατά των γυναικών, ως διαδικασία που φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο τόσο στην αύξηση, όσο και στις επιπτώσεις της βίας (Lundgren, 2004) και μείωσης της ικανότητας των γυναικών να αναγνωρίσουν και να αναφέρουν περιστατικά βίας, να δραπετεύσουν από επιβλαβές περιβάλλον και να αναζητήσουν βοήθεια. Έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το ΚΕΘΙ το 2003 αναφέρει ότι στην πλειοψηφία τους οι γυναίκες δεν αναγνωρίζουν και δεν χαρακτηρίζουν βία τη συμπεριφορά του

συζύγου τους, γεγονός που τις εμποδίζει να ζητήσουν βοήθεια καθώς δεν πιστεύουν ότι χρειάζονται ή ότι μπορεί κάποιος να τις βοηθήσει ουσιαστικά (ΚΕΘΙ, 2003). Στη δική μας έρευνα, το 48,9% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ότι αν μία γυναίκα που πέφτει θύμα κακοποίησης μπορεί να ζητήσει και να λάβει αποτελεσματικά βοήθεια. Έτσι παρατηρείται ότι ένα ποσοστό των γυναικών είναι εξοικειωμένο με την έννοια της παροχής βοήθειας σε περιπτώσεις κακοποίησης και έχει συνειδητοποιήσει ότι δεν υπάρχει λόγος να προκαλεί φόβο ή ανησυχία.

Σύμφωνα με στοιχεία έρευνας που δημοσιεύτηκαν από Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας τον Φεβρουάριο του 2020, στο διάστημα 2012 με 2017, το 49% των ατόμων που είχαν βιώσει ενδοοικογενειακή βία, κατήγγειλαν τα περιστατικά στον Ελληνική Αστυνομία. Επίσης, από το σύνολο των κλήσεων που έγιναν το έτος 2018 στη γραμμή SOS 15900, το 88,8% αφορούσαν περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Παρόλα αυτά, το ποσοστό των γυναικών που δεν αναφέρουν τα περιστατικά βίας που έχουν βιώσει παραμένει μεγάλο, αγγίζοντας το 55%. (Κέντρο Ερευνών Για Θέματα Ισότητας, 2020. Στην έρευνα μας παρατηρείται ότι το 38,5% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα πως μία γυναίκα πρέπει να παρακινηθεί από τρίτους για να ζητήσει και να λάβει βοήθεια.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (2016), η ενοχή, η ντροπή και η συνεχιζόμενη διαπροσωπική βία κανονικοποιούνται, ως ένα μέρος της καθημερινής ζωής, θέτοντας εμπόδια στο δρόμο προς τη θεραπεία και κατ' επέκταση στη διαδικασία αναζήτησης βοήθειας.

Σύμφωνα με τον Foucault (1990), οι επιθέσεις κατά των γυναικών καταλήγουν να παρουσιάζονται ως φυσικές ή φυσιολογικές. Από την άποψη αυτή, το σημαντικό έργο του Μπάτλερ (1999) προτείνει, ότι στις πατριαρχικές κοινωνίες, οι γυναικείες είναι κοινωνικά δομημένες και αναπαρίσταται ως παθητικές, ευάλωτες και υποταγμένες, ενώ η αρρενωπότητα συνδέεται με την κυριαρχία, την επιθετικότητα και την επιθυμία. Στην έρευνά μας το 52,8% συμφωνεί/ συμφωνεί απόλυτα ,ότι οι γυναίκες εθελουφλούν όσον αφορά το πρόβλημα όταν πέφτουν θύματα κακοποίησης, συνήθως ενοχοποιούνται κατά την κακοποίηση πιστεύοντας ότι κάπου φταίνε αυτές.

Τα ποσοστά, τα οποία προέκυψαν από το ερευνητικό μέρος, δε συνάδουν σε καμία περίπτωση με τις βιβλιογραφικές αναφορές, οι οποίες έχουν αναφερθεί παραπάνω, καθώς το δικό μας δείγμα δεν μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό μιας και απαρτίζεται στο σύνολό του από 92 γυναίκες.

Οι γυναίκες που συμμετείχαν, έπρεπε να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά μόνες τους το ερωτηματολόγιο, στο οποίο μπορεί να ήθελαν διευκρινήσεις και λόγω ότι έγινε διαδικτυακά η συμπλήρωσή του μέσω της πλατφόρμας google forms , δεν υπήρχε αυτή η δυνατότητα. Επομένως αυτός είναι ένας σημαντικός περιορισμός της έρευνας καθώς, λόγω της πανδημίας covid-19, δεν είχαμε τη δυνατότητα να διανέμουμε από κοντά το ερωτηματολόγιο και έτσι το δείγμα μας ήταν

αρκετά μικρό. Επομένως δεν έγινε με τυχαία δειγματοληψία και δεν μπορεί να υπάρξει γενίκευση των αποτελεσμάτων για το γενικό πληθυσμό, καθώς δεν υπάρχει αξιοπιστία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αρτινοπούλου Β., Φαρσεδάκης Ι. και συν. (2003) Ενδοοικογενειακή Βία κατά των Γυναίκων: Πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), Αθήνα.

ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Α.-ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ Μ., 1993, Αστικός κώδιξ (οικογενειακό δίκαιο), Αθήνα

COHEN LOUIS, MANION LAWRENCE, MORRISON KEITH, (2008) Μεθοδολογία, εκπαιδευτική έρευνας

Διεθνής Αμνηστία. Δελτίο Τύπου: «Κριτική στο Σχέδιο Νόμου για την αντιμετώπιση της Ενδοοικογενειακής Βίας (2006) (<http://www.amnesty.org.gr/criticized-the-draft-law-to-deal-with-domestic-violence>).

Ηυιγογεν, Μ. (2000). Ηθική παρενόχληση, η κρυμμένη βία στην καθημερινή ζωή, Αθήνα: Πατάκη.

Ιωάννιδης, Σ. (1999). Επιθετικές συμπεριφορές.

ΝΕΣΤΟΡΟΣ Ι., 1992, Η επιθετικότητα στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινωνία, Αθήνα.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ. (WHO). 1999

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ. (WHO). 2002.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Δ. (2009). Βία στο χώρο εργασίας του Νοσηλευτικού προσωπικού. Νοσηλευτική.

ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΛΙΟΠΗ, 1966, Βία στην οικογένεια, κοινωνική εργασία τεύχος 44, Αθήνα

Σύνταγμα της Ελλάδος- Νομοθεσία

Τζαμαλούκα, Γ., Παπαδακάκη, Μ., Χατζηφωτίου, Σ., Χλιαουτάκης, Ι. Συμπεριφορές συναισθηματικής κακοποίησης σε ενήλικα ζευγάρια: ένα υπόδειγμα με ερμηνευτικό παράγοντα τον τρόπο ζωής». ΒΗΜΑ των Κοινωνικών Επιστημών, Τόμος ΙΒ, Τεύχος 46, Καλοκαίρι 2006.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Arata, C. (2000). From child victim to adult victim: A model for predicting sexual revictimization. *Child maltreatment* .

Archer, J. (2001). A strategic approach to aggression. *Social Development* .

Bond, M., & Butler, K. (2013). Elder abuse and neglect: definitions, epidemiology, and approaches to emergency department screening. *Clinics in geriatric medicine* .

- Carlson, B., & Worden, A. (2005). Attitudes and beliefs about domestic violence: Results of a public opinion survey: I. Definitions of domestic violence, criminal domestic violence, and prevalence. *Journal of interpersonal violence* .
- Currie, J., & Spatz-Widom, C. (2010). Long-term consequences of child abuse and neglect on adult economic well-being. *Child maltreatment* .
- Dailard, C., & Nash, E. (2000). State responses to substance abuse among pregnant women. *The Guttmacher report on public policy* .
- Digidiki, V., & Bhadha, J. (2018). Sexual abuse and exploitation of unaccompanied migrant children in Greece: Identifying risk factors and gaps in services during the European migration crisis. *Children and Youth Services Review* .
- Durfee, A. (2011). "I'm Not a Victim, She's an Abuser" Masculinity, Victimization, and Protection Orders. *Gender & Society* .
- Ellemers, N. (2018). Gender stereotypes. *Annual review of psychology* .
- Fisher, B., & Regan, S. (2006). The extent and frequency of abuse in the lives of older women and their relationship with health outcomes. *The Gerontologist* .
- Goldblatt, H., & Buchbinder, E. (2003). Challenging gender roles: The impact on female social work students of working with abused women. *Journal of Social Work Education* .
- Gracia, E. (2014). Intimate partner violence against women and victim-blaming attitudes among Europeans. *Bulletin of the World Health Organization* .
- Heilman, M. (2012). Gender stereotypes and workplace bias. *Research in organizational Behavior* .
- Hiavka, H. (2014). Normalizing sexual violence: Young women account for harassment and abuse. *Gender & Society* .
- Holt, S. (2003). Child protection social work and men's abuse of women: an Irish study. *Child & Family Social Work* .
- Kassah, B., Kassah, A., & Agbota, T. (2014). Abuse of physically disabled women in Ghana: its emotional consequences and coping strategies. *Disability and rehabilitation* .
- Kershner, M., & Anderson, J. (2002). Barriers to disclosure of abuse among rural women. *Minnesota medicine* .
- Kong, S., & Hooper, C. (2018). Building a community of practice for transforming 'mothering' of abused women into a 'mutual care project': A new focus on partnership and mutuality. *British Journal of Social Work* .
- Lindert, J., DeLuna, J., Torres-Gonzales, F., Barros, H., Ioannidi-Kopolou, E., Melchiorre, M., και συν. (2003). Abuse and neglect of older persons in seven cities in seven countries in Europe: a cross-sectional community study. *Int J Public Health* .

- Logan, T., & Lynch, K. (2021). Exploring abuser firearm-related attitudes, behaviors, and threats among women with (ex) partners who threatened to shoot others. *Journal of Threat Assessment and Management* .
- Lopez, Zafra, E., & Garcia-Retamero, R. (2012). Do gender stereotypes change? The dynamic of gender stereotypes in Spain. *Journal of Gender Studies* .
- Loring, M., & Beaudoin, P. (2001). Battered women as coerced victim-perpetrators. *Journal of Emotional Abuse* .
- Milner, J. (2000). Physical Abuse: Theory. *Motivation and child maltreatment* .
- Moffitt, T., Robins, R., & Caspi, A. (2001). A couples analysis of partner abuse with implications for abuse-prevention policy. *Criminology & Public Policy* .
- Morrison, F. (2015). 'All over now?'The ongoing relational consequences of domestic abuse through children's contact arrangements. *Child Abuse Review* .
- Salam, M., Aim, M., & Noguchi, T. (2006). Spousal abuse against women and its consequences on reproductive health: a study in the urban slums in Bangladesh. *Maternal and child health journal* .
- Sanbonmatsu, K. (2002). Gender stereotypes and vote choice. *American Journal of Political Science* .
- Saradjian, J. (2010). Understanding the prevalence of female-perpetrated sexual abuse and the impact of that abuse on victims. *Female sexual offenders* .
- Siewet, P., & Flanagan, A. (2000). Filipino American dating violence: Definitions, contextual justifications, and experiences of dating violence. *The Journal of Human Behavior in the Social Environment* .
- Slep, A., Heyman, R., & Snarr, J. (2011). Child emotional aggression and abuse: Definitions and prevalence. *Child abuse & neglect* .
- Talbot, M. (2008). Gender stereotypes: reproduction and challenge. *The handbook of language and gender* .
- West, C., Williams, T., & Siegel, J. (2000). Adult sexual revictimization among Black women sexually abused in childhood: A prospective examination of serious consequences of abuse. *Child maltreatment* .
- Zhang, L., Welte, J., & Wieczorek, W. (2002). The role of aggression-related alcohol expectancies in explaining the link between alcohol and violent behavior. *Substance use & misuse* .

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο

Αγαπητή συμμετέχουσα,

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί το ερευνητικό εργαλείο ερευνητικής μελέτης που διεξάγεται από ομάδα φοιτητριών του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου. Σκοπός είναι η υλοποίηση της πτυχιακής ερευνητικής εργασίας για την διερεύνηση της αντίληψης, της στάσης των γυναικών απέναντι στο θέμα της κακοποίησης της γυναίκας. Θα σας παρακαλούσαμε, κατά τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων, να απαντήσετε στις ερωτήσεις με ειλικρίνεια. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο, διασφαλίζοντας έτσι την απόκρυψη των στοιχείων των συμμετεχόντων. Η βοήθειά σας είναι πολύτιμη για τη διεξαγωγή της έρευνας. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας.

A. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Φύλο : Γυναίκα

Ηλικία: 18 – 25 26 – 35 > 35

Οικογενειακή Κατάσταση: Ελεύθερη Σε σχέση Παντρεμένη Διαζευγμένη

Περιοχή καταγωγής: Αστική Ημιαστική Αγροτική

Μορφωτικό επίπεδο: Λύκειο Πανεπιστήμιο

Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό Άλλο

Εργασιακή σχέση: : Άνεργη Εργαζόμενη

A. ANTIΛΗΨΗ ΣΤΑΣΗ

1. Θεωρώ πως γνωρίζω τι είναι η κακοποίηση.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

2. Θεωρώ πως γνωρίζω όλες τις μορφές κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

3. Θεωρώ πως υπάρχει ένα συγκεκριμένο προφίλ ατόμων που πέφτουν θύματα κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

4. Θεωρώ πως η κακοποίηση συνδέεται με την ηλικία.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

5. Θεωρώ πως η κακοποίηση μπορεί να παύσει μετά από μια συγκεκριμένη ηλικία του θύματος.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

6. Θεωρώ πως οι άντρες πέφτουν λιγότερο συχνά θύματα κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

7. Θεωρώ πως οι γυναίκες πέφτουν πιο συχνά θύματα κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

8. Θεωρώ πως εντός μιας οικογένειας πέφτουν θύματα κακοποίησης μόνο οι γυναίκες.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

9. Θεωρώ πως οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σωματικής κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

10. Θεωρώ πως οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά σεξουαλικής κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

11. Θεωρώ πως οι γυναίκες πέφτουν θύματα αποκλειστικά συναισθηματικής κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

12. Θεωρώ πως μια γυναίκα που πέφτει θύμα κακοποίησης μπορεί να ζητήσει και να λάβει αποτελεσματικά βοήθεια.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

13. Θεωρώ πως μια γυναίκα πρέπει να δράσει μόνη της για να λάβει βοήθεια.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

14. Θεωρώ πως μια γυναίκα πρέπει να παρακινηθεί από τρίτους για να ζητήσει και να λάβει βοήθεια.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

15. Θεωρώ πως οι γυναίκες εθελουφλούν όσον αφορά το πρόβλημα όταν πέφτουν θύματα κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

16. Θεωρώ πως το ιστορικό και τα βιώματα μιας γυναίκας την επηρεάζουν στην απόφαση της να ξεφύγει από περιστατικά κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

17. Θεωρώ πως υπάρχουν οι κατάλληλες δομές που μπορούν να βοηθήσουν γυναίκες που πέφτουν θύματα κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

18. Θεωρώ πως οι δομές φροντίδας κακοποιημένων γυναικών δρουν αποτελεσματικά.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

19. Θεωρώ πως πρέπει να βελτιωθούν τα μέτρα και οι πρακτικές των δομών για τις γυναίκες που πέφτουν θύματα κακοποίησης.

διαφωνώ απόλυτα διαφωνώ ουδέτερος συμφωνώ συμφωνώ απόλυτα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ ΣΑΣ!